AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL : 9

KARİKATÜR

SAYI : 101 • AĞUSTOS / 2001

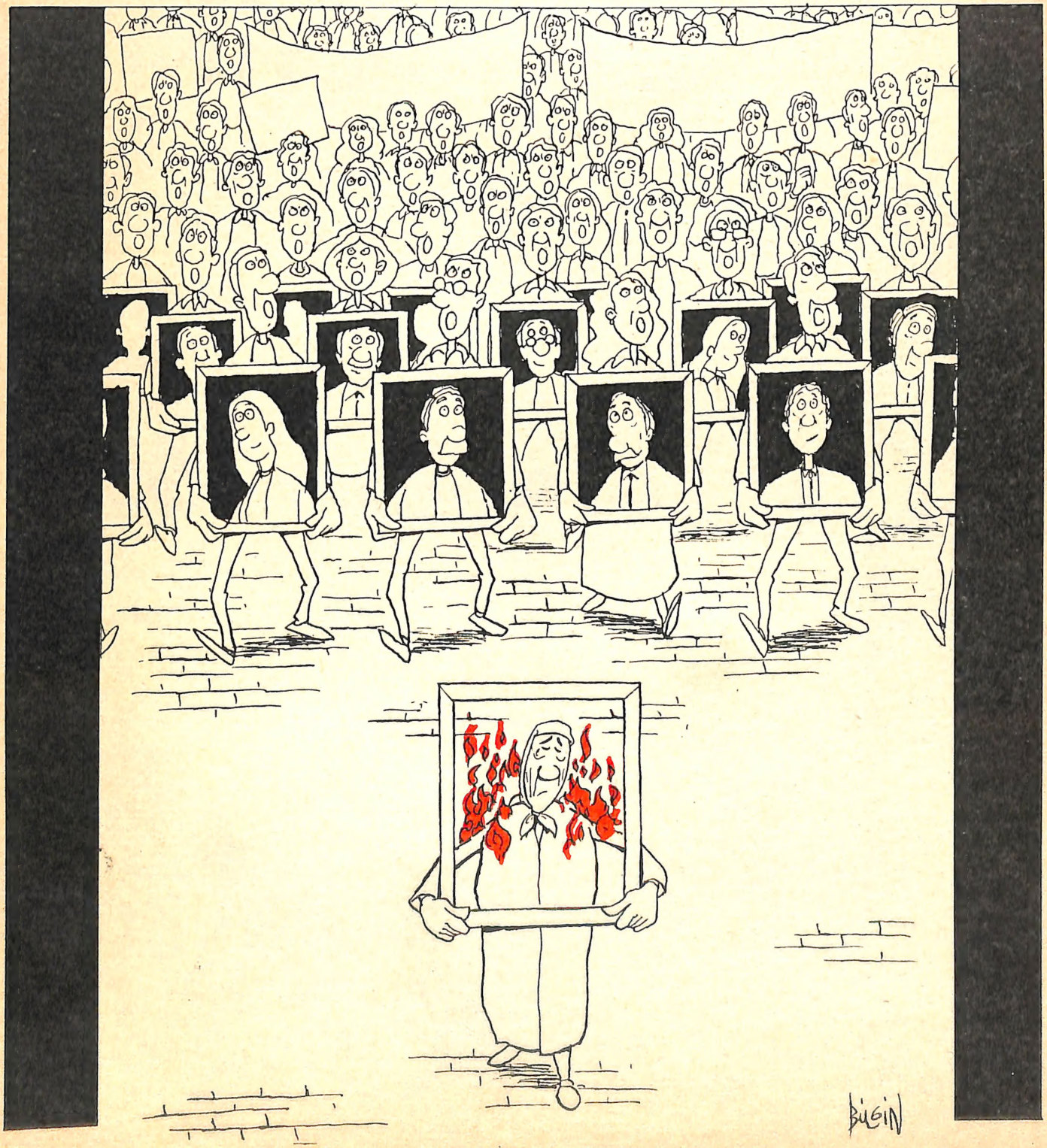

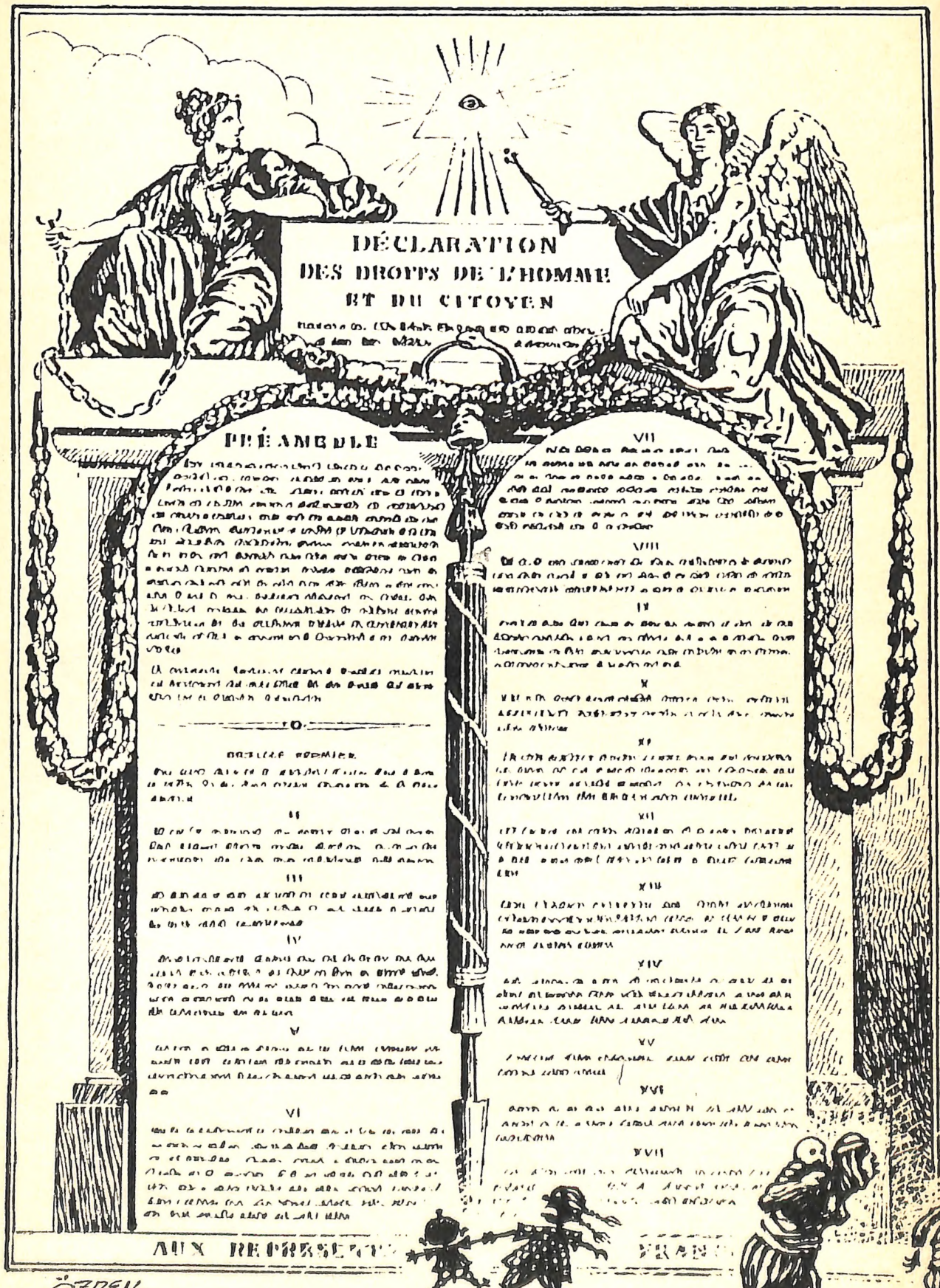
DÉCLARATION
DES DROITS DE L'HOMME
ET DU CITOYEN
PRÉAMBULE
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV
XVI
XVII
ÖZBEK

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ
ANKARA TEMSİLCİLİĞİ ADINA
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MURAT ÖZMENEK

YAYIN KURULU

ALİ FUAT SÜER
BÜLENT OKUTAN
CUMHUR GAZİOĞLU
OKTAY BİNGÖL
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
MURAT SAYIN

KATKIDA BULUNANLAR

ALİ ULVİ ERSOY
ALİ ŞUR
ALİ OSMAN TAŞ
ALİ ŞÜKRÜ FİDAN
AHMET ERKANLI
AKIN ÖNDER
ATAY SÖZER
BAYRAM ALİ KARA
BURHAN ÖZOYAL
CEM KENAN ÖNGÜ
CEMAL ARIĞ
CEMALETTİN GÜZELOĞLU
CEZMİ ERMİŞ
CİHAN DEMİRCİ
ERDOĞAN KARAYEL
ERAY ÖZBEK
ERGÜL AKTAŞ
EROL ÖZDEMİR
HAKAN ŞENGÜN
HASAN UYSAL
HÜSEYİN ATABAŞ
HÜSEYİN TANYERİ
HİKMET CERRAH
GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU
İSMET LOKMAN
KADİR DOĞRUER
MUHİTTİN KÖROĞLU
MUSTAFA BİLGİN
NECATİ ABACI
NURİ BİLGİN
OĞUZ GÜREL
ORHAN ENEZ
ÖZGÜR ARHAVİLİ
TAYFUN AKGÜL
TONGUÇ YAŞAR
SEÇKİN TEMUR
SEMİH POROY
SERDAR ÇAKIRER
YENER ÇAKMAK
YİĞİT ÖZGÜR

DERGİ TEMSİLCİLİKLERİ
Bursa/Mümin Bayram/İzmir·Cem Koç/
Trabzon·Adnan Taç/Sinop·Seyit Saatçi
Zonguldak·Kürşat Coşkun

DİZGİ: DAMAR LTD. ŞTİ. · ANKARA
Özveren Sok. 3/8 Demirtepe Tel: 0.312. 232 01 11

BASKI: KUBAN MATBAACILIK YAYINCILIK · ANKARA
Matbaacılar Sitesi 558. Sok. No:20 Tel: 0.312. 395 20 70

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ:
Konur Sok. 31/10 Kızılay-ANKARA Tel-Faks: 0.312. 417 37 28

POSTA ÇEK NO: 104902 METİN PEKER
Altı Ay: 18.000.000 TL - Bir Yıllık: 36.000.000 TL.
Altı Ay: 24.000.000 TL. Bir Yıllık: 48.000.000 (Resmi Dairelere)

KAPAK KARİKATÜRÜ: MUSTAFA BİLGİN

Karikatür Dergisi'ndeki eserler yazılı izin alınmadan kesinlikle yayımlanamaz.

100. SAYIDA DOSTLARLA BİRLİKTE

Karikatür Dergisi'nin 100. sayıya ulaşması nedeniyle dergi merkezini ziyaret eden, telefon, faks ve telgrafla bizi kutlayan tüm dostlarımıza teşekkür ediyor, her zamanki ilgi ve eleştirilerini bekliyoruz.

Eleştiri diyoruz, çünkü Karikatür Dergisi dostlarından gelen her türlü eleştiriyi ciddiye alıp saygıyla karşılar, kendine çeki-düzen verir.

100. sayı kutlamaları kapsamında İstanbul'dan gelen çizer arkadaşlarımızla birlikte Ankara Mülkiyeliler Birliği'nde bir araya geldik. Mizahçılara yakışan bir gece sonunda, ileriki 100. sayılarda buluşmak herkesin dileği idi.

Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik kriz nedeniyle doların önlenemez yükselişi, dolarla endeksli olan kâğıt ve matbaa malzemelerini öyle bir etkiliyor ki, arkasında patron desteği olmayan Karikatür Dergisi'nin, bu krizden etkilenmemesi olası mı?

Karikatür ve mizah sevenlerin karşısına her ay çıkmaktan onur duyan Karikatür Dergisi çalışanları bu krizden en az etkilenme ile kurtulmayı başaracaktır.

Karikatürcülerin tek merkezi örgütü Karikatürcüler Derneği keyifli ve güzel işlere imza atmaya devam ediyor.

21. Uluslararası Karikatür Yarışması tamamlandı. Kültür Bakanlığı'nın katkılarıyla Nasreddin Hoca'nın Torunları dizisinden Seçkin Temur, Hasan Seçkin, Erdoğan Başol, Sema Ündeğer, Sami Caner ve Fethi Develioğlu'nun karikatür albümleri piyasaya sunuldu.

1 Eylül'de İstanbul'da yapılacak 10 Balkan ülkesinden 2'şer karikatür sanatçısının katılacağı Balkan Ülkeleri Karikatürcüleri Buluşması İstanbul'da 1-7 Eylül tarihleri arasında gerçekleştirilecektir.

Sevgili Karikatür dostları, Eylül sayısında buluşmak üzere esen kalın...

MAKSAT MUHABBET

hASAN uYSAL

66 Yıldır Türkiye'de Eşek Sayısı Değişmedi

Bir mizah dergisine yazıyor olsanız bile, zaman zaman okura ciddi bilgiler vermek gerekiyor. Nitekim ben de, istatistiklerin arasına girip, bunlardan ciddi sonuçlar çıkarmaya bayıldığımı saklayamam.

Örneğin, istatistiklere göre Türkiye'de 66 yıldır eşek sayısı değişmezken, koyun ve sığır sayısı patlama yapmış gözüküyor. Keçiler sayılarını aşağı yukarı korurken, en büyük düşüş manda ve devede görülüyor. En fazla eşek ve koyuna sahip olma konusunda, ilginçtir, Ankara ile Konya çekişirken, km²'ye düşen eşek sayısı bakımından Başkent 2.2 oranı ile rakipsiz, önde gidiyor.

Başbakanlığa bağlı DİE'nin rakamlarına bakıldığında, Türkiye'deki büyükbaş hayvanlar konusunda ilginç sonuçlar ortaya çıkıyor. Örneğin bundan 66 yıl önce Türkiye nüfusunun iki katı büyükbaş hayvan nüfusuna sahipken, bugün büyük baş hayvan nüfusu ile insan sayısı başabaş durumda. 1935 yılında 16 milyon 160 bin olan nüfusumuza karşılık 34 milyon 585 büyükbaş hayvana sahipken, 1995 yılında hayvan nüfusu 68 milyon 184'e ulaşarak bugünkü insan nüfusumuza inmiş durumda. Bu istatistiki sonuç; vatandaşın hayvanlardan, dincilerin ise hem insanlardan hem de büyükbaş hayvanlardan daha hızlı çoğaldığını da ortaya koyuyor. "Eğitilmiş topluluklarda nüfus artışının düşük olduğu" gerçeği gözönüne alındığında, büyükbaş hayvanlarımızın dincilerden ve insanlarımızdan daha eğitimli bir topluluk olduğu gibi "abes" bir sonuç çıkıyor olsa da, bunun üzerine kafa yormamakta yarar var.

Türkiye'nin 66 yıllık gelişiminde sayısı hemen hiç değişmeyen tek büyükbaş hayvan eşek! 1935 yılında 1 milyon 164 bin eşeğe sahipken, 1995'de eşek sayımız 1 milyon 151 olarak gözüküyor. Eşek sayımaz 1948 yılında 1 milyon 711'e kadar yükselmiş, 1990 yılında ise bir milyonun altına inmişse de son yedi yılda eski sayısına ulaşmayı başarmış. Türkiye'de km²'ye 1.3 eşek düşerken, başkente 2.2. eşek düşüyor. Yine başkentte km²'ye 11 sığır, 37 koyun ve kır nüfusuyla birlikte ortalama 33 insan düşüyor. Eşek sayısı bakımından da Konya ile Ankara çekişiyor. Ancak Erbakan'ın, hükümet nedeniyle Ankara'ya gelmiş olmasının, bu dengeyi başkent lehine bozup bozmadığı bilinmiyor (Yanlış anlaşılmasın, 700 yıl önceki yaşamı savunan bu insanların, Konya'dan Ankara'ya eşeklerle gelmiş olması nedeniyle bunu söylüyorum). En az eşek nüfusuna sahip ilimiz ise, ilginçtir; Rize... Buna karşılık bu ilimizde Şevki Yılmaz oranı yüksek.

66 yıllık süreçte katır, sığır ve koyun sayısında ise büyük bir patlama göze çarpıyor. Ama bu patlamanın yine de vatandaşın çoğalma hızına erişemediği gözleniyor. Nitekim nüfusumuz bu süreçte 4 kat artış gösterirken, katır sayısı 66 binden 212 bine çıkarak 3.2 kat. koyun sayımız 13 milyon 591'den 42 milyon 674'e çıkarak 3.1 kat, sığır nüfusumuz ise 6 milyon 486'dan 120 milyon 410'a yükselerek 1.9 kat artmıştır. Katır sayısında Malatya, sayısı 1 milyonlardan 400 binlere düşen mandalarımızın sayısında ise Samsun rakipsiz gözüküyor. Sığırda ise Erzurum ve Kars çekişirken, keçide Ankara ile Antalya, koyunda ise yine eşek sayısında olduğu gibi Konya ve Ankara çekişiyor. Eşek sayısında olduğu gibi Rize, koyun ve mandada, Çankırı ise keçi nüfusunda, Ağrı katır, Hakkari sığır sayısında en geride kalıyor.

1935 yılından bu yana sayıları azalan hayvanlar arasında deve ilk sırada. 62 yıl önce yüz bin civarında olan deve nüfusu günümüzde 4 binlere inmiş durumda. Mandalar 1 milyonlardan 400 bine, atlar ise 741 binde 469 binlere düşmüş gözüküyor.

DİE'nin 1935 ile 1950 yıllarını içeren 339 sayılı yayınında "vergiye tabi hayvanlar" için ayrı bir istatistik tuttuğu, sonraki yıllarda ise böyle bir araştırmadan söz etmediği de dikkat çekiyor. Bunun nedeninin büyükbaş hayvanların artık vergi yükümlülüğünden muaf tutulmasından mı, yoksa artık vergi veremediklerinden mi kaynaklandığına ilişkin bir kayıta ise rastlanmıyor.

Şimdi diyeceksiniz ki, "bu istatistikte niye itlerin sayısı yok?"

Çok cahil kaldığınızı söylemek durumundayım. Birincisi onlar büyükbaş değil, "sallabaş hayvan" sınıfına giriyor. İkincisi ve daha önemlisi, ortaya dökülen bunca pislikten sonra onları nasıl varsayabiliriz?

Dedik ya, zaman zaman ciddi yazılar yazmak da gerekir, diye...

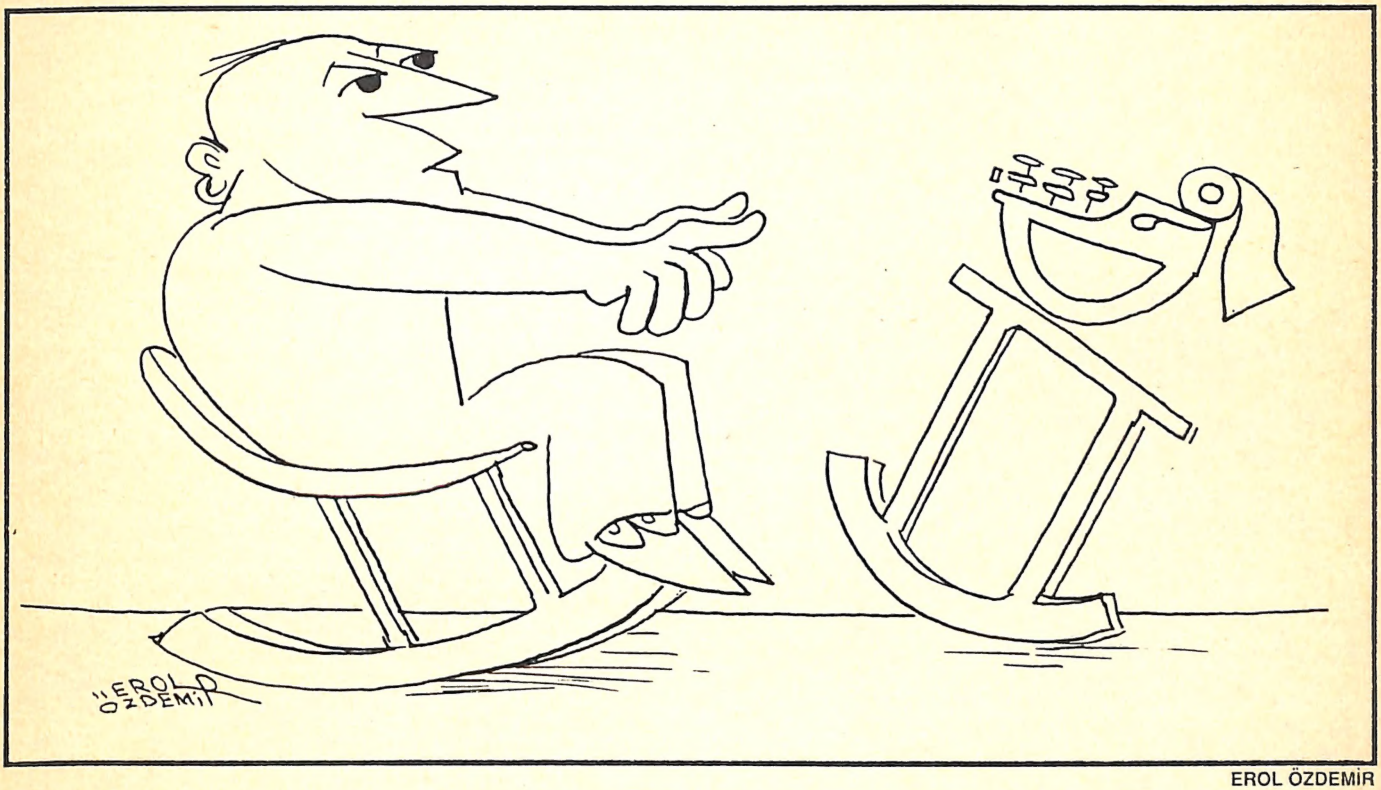

EROL ÖZDEMİR

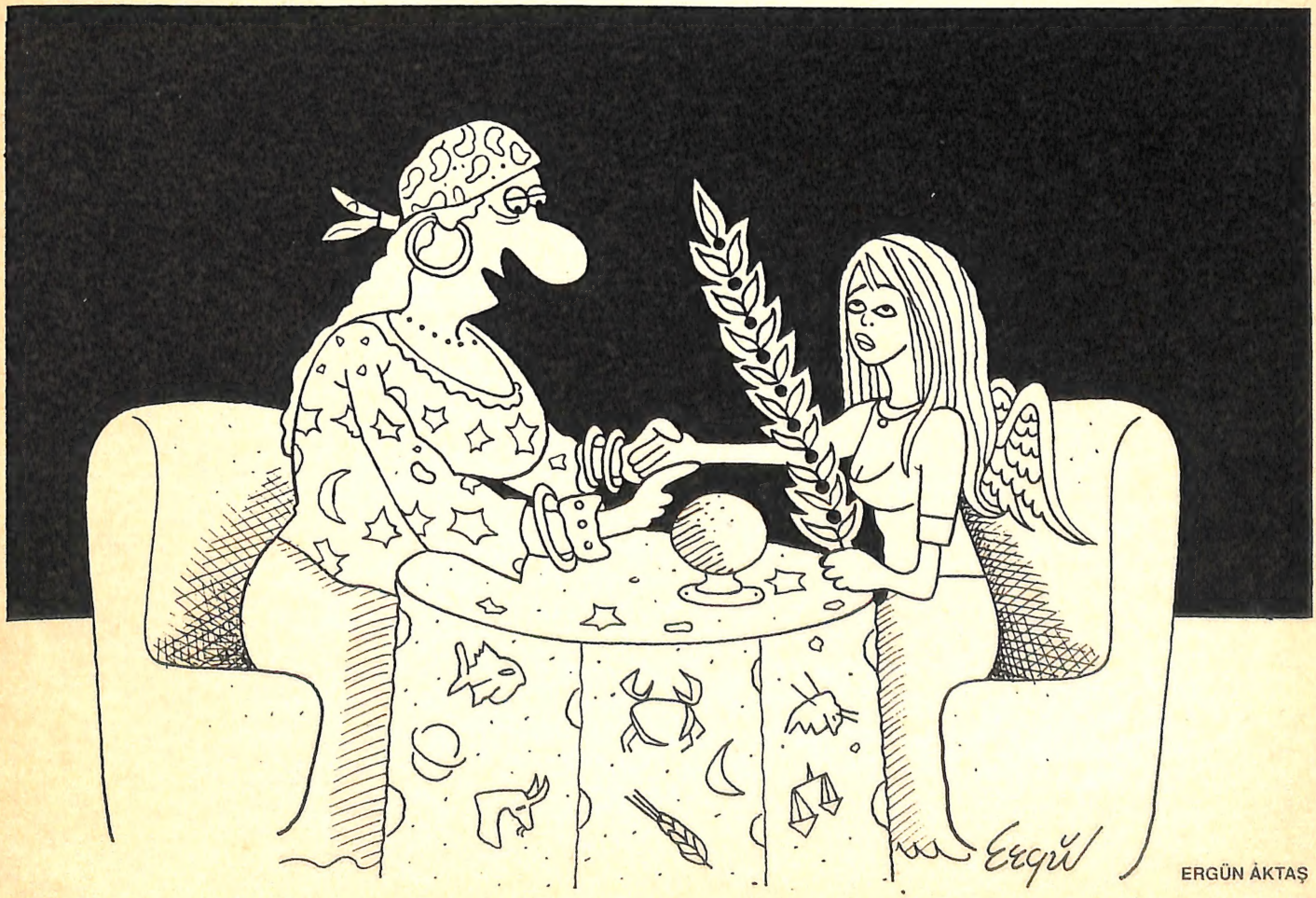

ERGÜN AKTAŞ

dinozorun yeri

hüseyin atabaş

DALYA!..

Aylık Mizah Dergisi ***Karikatür*** geçen ayki sayısı ile "dalya" dedi. Kutluyorum ve 'nice 100. sayılara' diyorum demesine de, bunun, derginin geniiiş kadrosunu oluşturan *Metin Peker* tarafından kutlama yerine beddua gibi algılanacağından çekiniyorum. Eğer öyle algılarsa benim de ona söyleyecek bir sözüm var: Metin, sen bir garip çingenesin, neyine gerek dergi çıkarmak? Bugüne dek Türkiye'nin ekonomisi "dalya" dedikçe "düzeltilen" hep biz olduk, biliyorsun. Sen karikatürle, mizahla bir kez, iki kez, üç kez... dalya diyerek ülkeyi düzelteceğini umuyorsan, avucunu yalarsın!.. Ama hâlâ ısrarlıysan, bu ay sana "çirkinleşen para"nın öyküsünü anlatarak, çabana ben de katkıda bulunayım istiyorum.

Bir ansiklopediden aldığım açıklamayla başlayayım: "Eskiden, aralarında deniz kabuğu, boncuk, taş ve sığırın da bulunduğu, değeri olan çeşitli mallar para olarak kullanılmıştır." *Bokunda boncuk bulmak* deyiminden de bunların içinde en değerlisinin boncuk olduğunu anlıyoruz. Çocukluğumuzda biz de aşık kemiği, düğme, bilye gibi şeyleri değiştokuş aracı olarak kullanırdık. Ama öküz gibi, sığır gibi, keçi gibi şeyleri kullanmak hiç aklımıza gelmezdi. Onları, birbirimizi küçümsemek için kullanırdık. Oysa bugün, "büyüklerimiz"in birbirine karşı kullanımına baktığımızda, hepsinin yükselen değerler arasında olduğunu görüyoruz. Demek ki "yeni dünya düzeni" çağdaşlaşması bunu gerektiriyor!..

Sözkonusu ansiklopedi maddesi şöyle devam ediyor: "On yedinci yüzyıldan beri temel para biçimleri metal para, kâğıt para ve kaydî paradır." Aslında metal paranın bulunuşu çok daha eskidir, ama demek ki kâğıt para ile "kaydî para"nın geçmişi o kadar da eski değilmiş... Bizim çocukluğumuzda ortası delik metal paralar vardı, ip geçirip kolye gibi boynumuza asardık, bulabilirsek. Şimdi para yağlı ip olmuş, boğazımızı sıkıyor, boğulacak gibi oluyoruz!..

Babam bir yaz boyu gurbete gitmişti. Dört ay sonra döndüğünde "kazandığım bu" diyerek, dedeme bir kâğıt 50 lira uzatmıştı. 1950'li yılların hemen başları olmalıydı. Bir gün gizliden babamın ceplerini karıştırdım, kesesinde bir tane kâğıt 1 liralık (yüz kuruş) bulmuştum. Mısır tarlasının içine gizlenip oynarken, parayı yırttım parça parça ettim nedense. Sonra babam, paranın bulduğu parçalarını birleştirdi, buğday unundan yaptığı zamkla yapıştırdı. Bankaya götürdü, bir parçası eksik olduğu için, 90 kuruşa bozdurmuştu.

Osmanlı'nın son dönemlerini bir kalemde geçersek, aslında bizde paranın bozuluşu da o tarihlerde, yani Demokrat Parti iktidarının her köşebaşında bir milyoner yaratma hevesiyle başladı. Ondan sonra da para öyle herkese nasip olmadı! Babam 100 kuruş gündelikle çalışarak, 150 kuruşa bir kilo kuru fasulye bulup alabilirse bayram ederdik. Ama o günlerde aile içi ve eş dost sohbetlerinde paradan söz etmek görgüsüzlük sayılırdı, ayıptı. Şimdi, dile düşmesinden vazgeçtik, para "sokağa düştü". Bari azıcık albenisi olsa!

Bugün günlük yaşamımızda en çok "para" sözcüğünü kullandığımıza bakmayın, öyle herkesin dilinde dolaştığı gibi elinde dolaşmıyor. İşçinin, memurun, fukaranın elinde dolaşmadığı gibi değil!.. Zamparalığın ve orospuluğun adı "aşk"a dönüştükten sonra -paranın cinsi dollar da olsa- öyle elden ele alınıp verilmiyor artık, kibarlaştı çünkü! "Aşk" icra edildikten sonra kuyumcuya gidiliyor, borsaya gidiliyor, ünlü modacılara gidiliyor cicili bicili armağanlara dönüşüyor. Katlara, yatlara, arabalara dönüşüyor!.. Kimse alınmasın, bu işlere de anlı şanlı medya aracılık ediyor... Nasıl mı? *Kürşat Başar*'ın betimlemesiyle; "çapkın erkekler için hatun rehberleri yayımlayarak". Hem basılı hem görsel rehberler yayımlayarak üstelik... *Başar* bir yazın adamı ne de olsa, kibar çocuk, öyle; "medya pezevenklik yapıyor" demiyor, ama anlayan anlıyor.

Haşmet Zeybek'in "Dünyanın Pezevengi Para" adlı bir oyunu sahnelenmişti, izleme olanağım olmadı. Ama adı bile yeter. Pezevenkliği, henüz vesikalanmamışlar için erkekler yapar daha çok. Yazık, yakında para vesikalı duruma düşerse, ki öyle gözüküyor, işsizler ordusuna bilmem ne kadar daha insan katılacak!

Aslında Çanakkaleli olmasına karşın, Doğu Karadeniz yöresinde uzun yıllar doktorluk yaptığı için, Trabzonlular'ın "Son Argonot" olarak bağırlarına bastığı şair *İlhan Demiraslan*'ın para üzerine bir şiiri vardır. *Garip* geleneği tadında hoş bir şiirdir. Geçenlerde *İlhan Selçuk* ağabeyimiz köşesine almıştı. Bizim Karadenizliler'in kendilerinden biri olarak kabul ettikleri *Demiraslan*'ın o şiirini, bu yazının "Temel fıkrası" yerine kabul etmenizi dileyerek, ben de buraya almak istiyorum:

Bu paradır, anlıyor musun, / Arada geçer elime. / Et alırım, ekmek alırım, / Evime. // Bu paradır işte, yüzü tatlı, / Dünya dediğin üstünde durur. / Bir gece sayılır eline / İnsan orospu olur. // Bu paradır, boru değil. / Gün kazanılır, gün biter. / Peynir gemisi bunla yürür, / Düdük bununla öter. // Bu paradır işte, kokla bunu / Her işin başı budur. / Seni katil etti bu, / Beni memur.

İlhan Selçuk, Demiraslan'ı "boynu bükük şair" olarak niteliyordu. Bir dostum anlatmıştı: Bir gün arkadaşıyla birlikte geneleve gitmiş ve yaşlıca çirkin kadınlardan birini seçmiş. Çıktıktan sonra arkadaşı merak etmiş; "Yahu, daha genç, daha güzel kadınlar vardı, neden onlardan birini almadın?" diye sormuş. Boynu bükük şair; "Çirkinin muamelesi iyi olur da ondan." demiş!..

Bizim para da çirkinleşeceği kadar çirkinleşti, ama hâlâ "iyi muamele" etmiyor bize. Habire "Dalyaaaa!.." diyor, nedense?

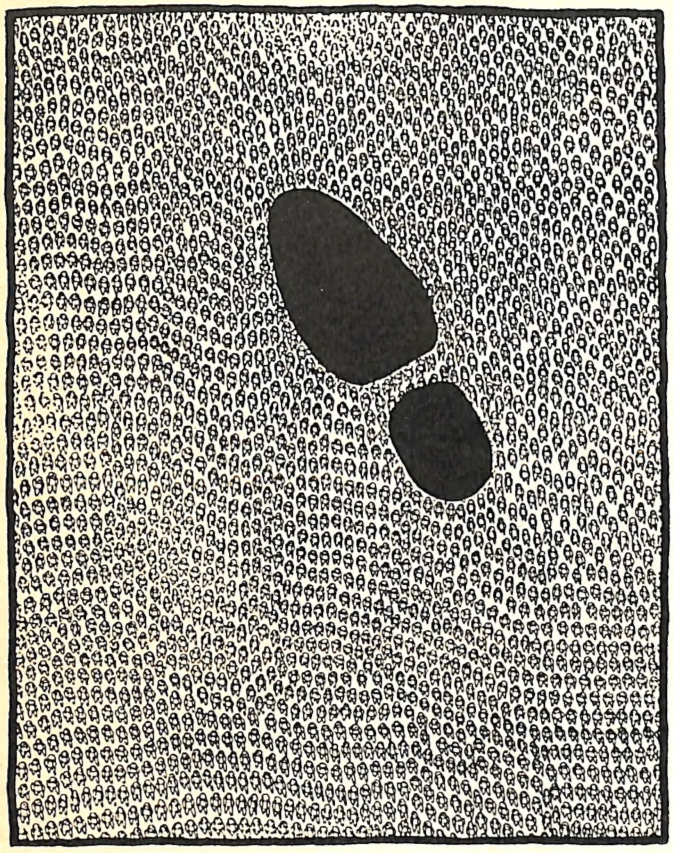

TAYFUN AKGÜL

SEÇKİN TEMUR

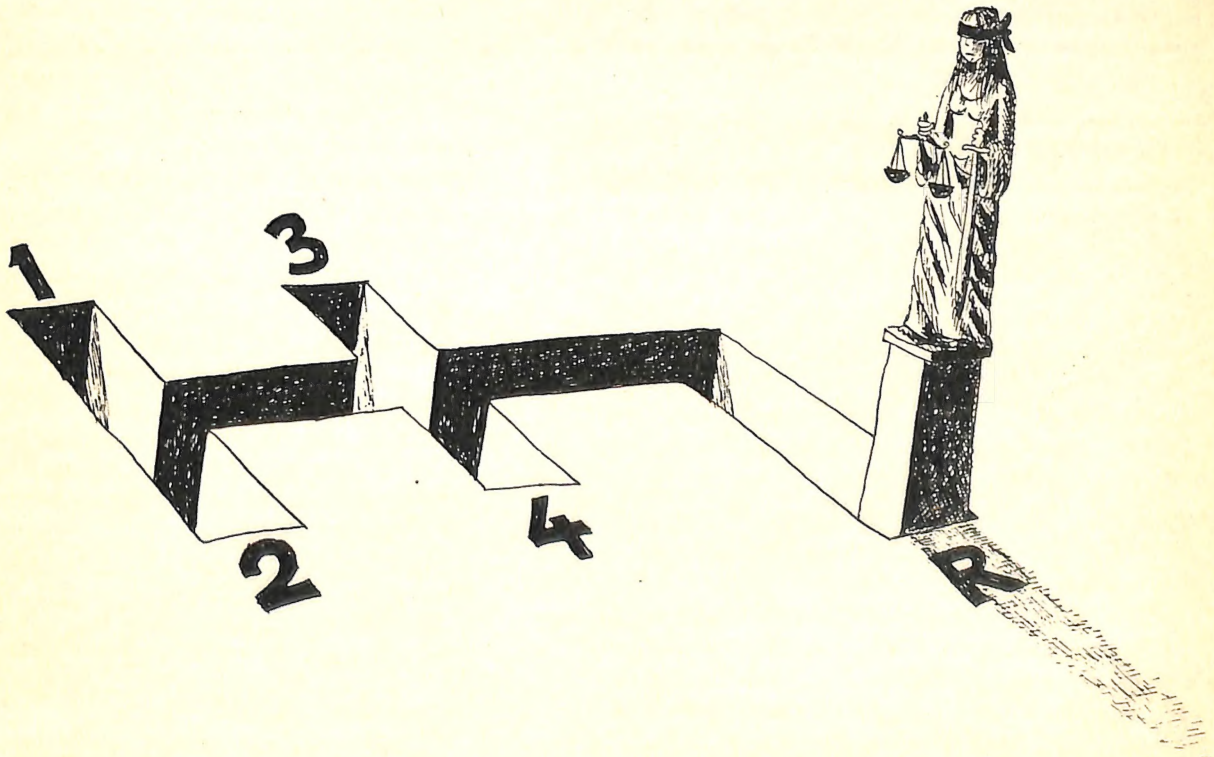

HİKMET CERRAH

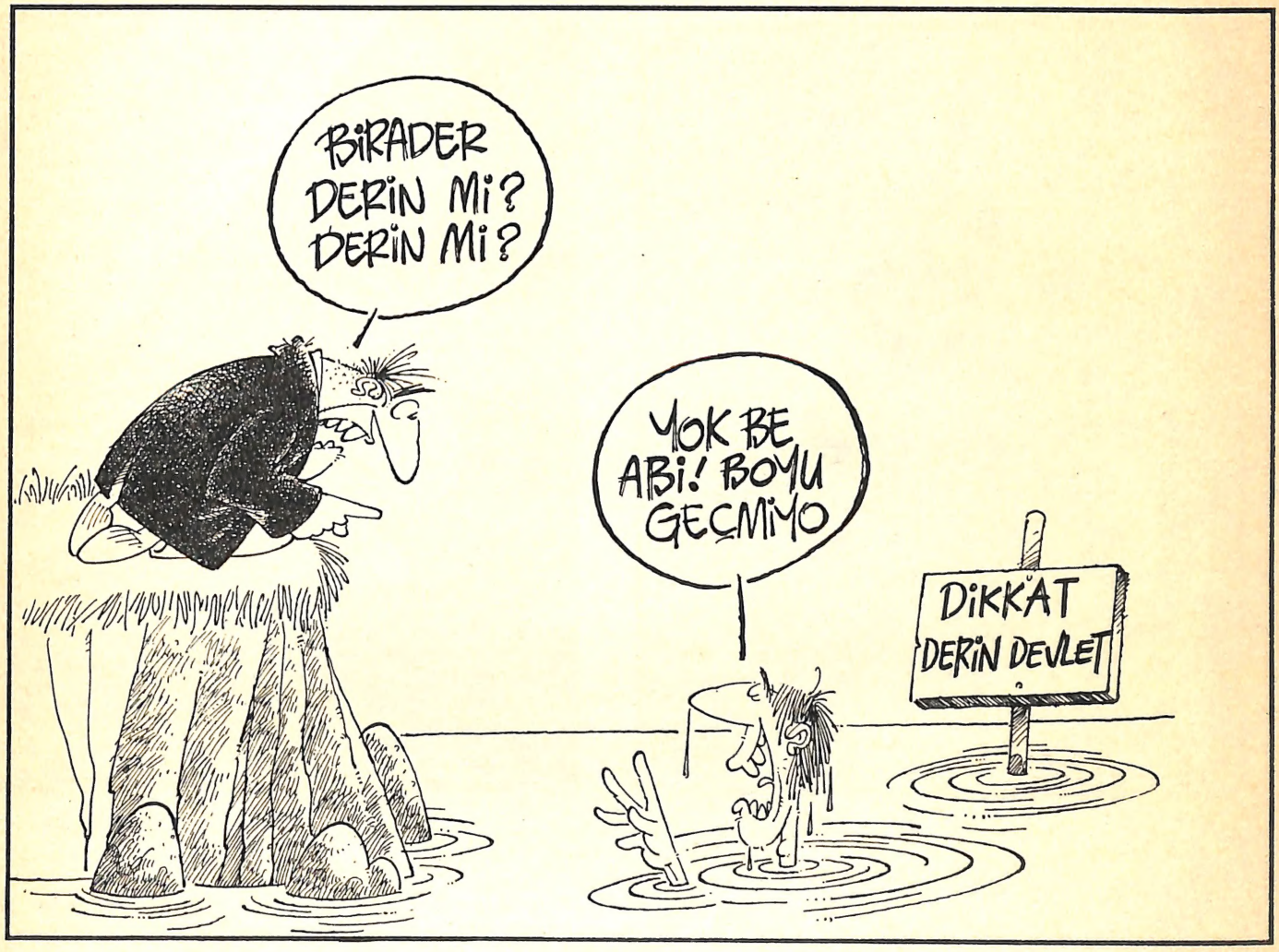

AHMET ERKANLI

RUHİ TEK — **TREN PENCERESİNDEN**

SADRAZAMLI ŞİİR

Yolcu, kompartımandaki diğer yolculara baktı. Başını pencereye çevirdi. Döndü.

— Şiir sever misiniz?

Diğer yolcular başlarını soruyu soran yolcuya çevirdi.

— Bu şiir ne Mesut'u, ne Tansu'yu, ne Devlet'i, ne Bülent'i, ne Recai'yi ilgilendiriyor. Bu şiir Osmanlı'nın sadrazamını ilgilendiriyor.

Yolcular bu sözlerinden sonra adama kulak kesildiler.

— Memleketin en ünlü tellakları / Sardılar dört yanını / Kimi elini kaptı, kimi bacağını / Bir keseleme, sürtme faslıdır başladı / Tamam on iki saat on iki ünlü tellak / İncitmeden kesellediler / Hazretin mübarek vücudunu / Öylesine kir çıktı sormayın / Her biri nah parmağım gibi / Aman efendimiz bu ne kiri demeye kalmadı / Keselerin altında eriyip gitti / Koskoca sadrazam / Bütün maiyet erkanı yerinden fırladı / Nettünüz devletliyi? dediler tellaklara / Tellaklar cevap verdi: Biz yıkadık keseledik / Devletlünün kirden ibaret olduğunu bilemedik / Suz bizde değil / Neyleyelim kir bitti / Sadrazam elden gitti.

Sustu. Yolcular bir şeyler söyledi, ama makinistin düdüğü her şeyi bastırdı. Şiiri okuyan yolcu:

— Bu şiiri yazan, Ümit Yaşar Oğuzcan, dedi. Tren yoluna devam etti.

SAPLANTILAR

Tren istasyona gelince yavaşladı. Yaşlı yolcu pencereden dışarıya baktı.

— Bir durağa geliyoruz. Bu memlekette pek çok devlet büyüğü geldi geçti.

Yolculara döndü.

— Hepsinin değişik saplantısı vardı. O odunu bile milletvekili yaptırırdı. İsterseler hilafeti bile getirebilirlerdi. Ona sağcılar cinayet işliyor dedirtemezsiniz. Devletin parasını o vermişse vermiştir. Bir başkası zenginleri sevmektedir. Hatta anayasayı bir kere delmekle bir şey olmaz. Beş artı beş olmazsa, yolsuzlukların üstü kapatılmazsa istikrar bozulur.

Tren virajı aldı.

— Beyler, Osmanlı döneminde memurlardan biri Belediye Başkanı Mazhar Paşa ile takışmış. "Kanun yok mu?" diye söylenmeye başlamış. Amiri, omzuna elini koymuş ve "Bizde kanun örümcek ağına benzer. Sinekler bu ağa takılıp ölürler. Serçe kuşu bana mısın demez, ağı parçalayıp geçer. Ama sen bir sineksin, ağa düştün!" Adam sustu. Karşısındaki adamın gözlerinin içine baktı.

— Ben kendimi koyun sanıyordum. Meğer sinekmişim, dedi.

Tren istasyonda durdu.

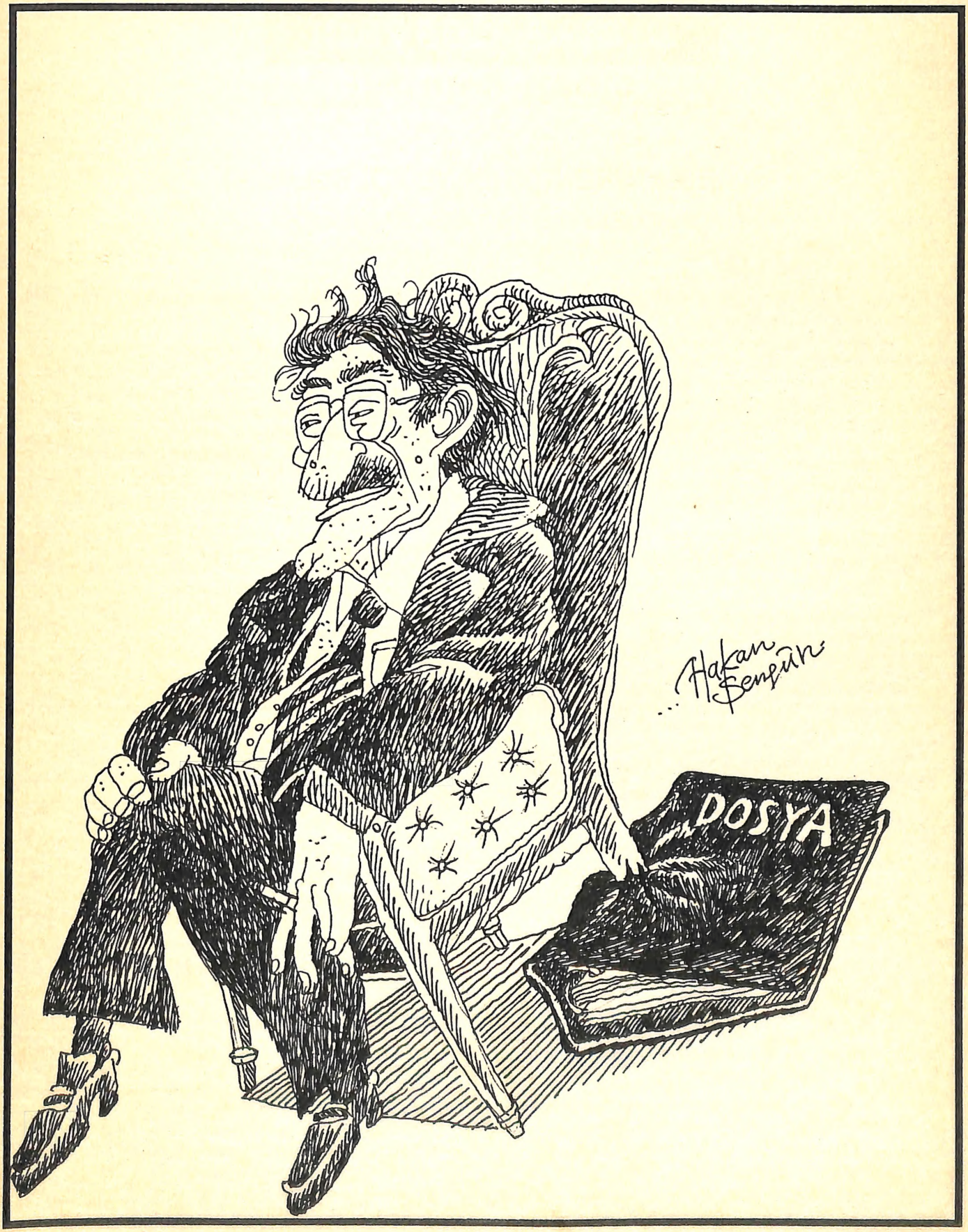

HAKAN ŞENGÜN

mizah dosyası

cihan demirci

KARİKATÜRÜN TARİHİNE YOLCULUK - I

Sevgili Karikatür dergisi dostları, MİZAH DOSYASI'nda bu ay karikatürün tarihine doğru bir yolculuğa çıkmaya başlayacağız hep beraber, hazırsanız, haydi o zaman!..

Hiç düşündünüz mü acaba?.. Kimilerince resmin üvey kardeşi olarak tanımlanan karikatür ilk kez nerelerde görüldü?.. İlk karikatürleri kimler çizdi?.. İlk karikatürler aslında farkında olunmadan mağara duvarlarına çizilmiştir bana sorarsanız!.. Kütüphanelerde bulunan karikatürlerin en eskisi 1466'da adı bilinmeyen ve yapıtına E.S. imzasını atan bir Alman gravürcü tarafından yapılmış. Anlayacağınız bu Alman gravürcü karikatürcülerin piri ama ona **"gravürkatürcü"** demek daha doğru olur sanırım. E.S.'nin bu gravürkatür'ünden sonra 16. yüzyıla geliyoruz... 16. yüzyılda aslen ressam olan pek çok kişi gene farkında olmadan karikatür çizivermiş... Bunlar da aslında bir yerde karikatürün resmini yapmışlar diyebiliriz...

Kim mi bunlar?.. **Jerome Bosch** (1450-1516), **Leonardo da Vinci** (1452-1519), **Bruegel** (1525-1569), **J. J. Boissard** (1528-1602), **Callot** (1592-1635) ve şaşırtıcı bir isim; **Rembrandt** (1606-1669)...

Evet işte hepsi de ressam olan bu isimler karikatüre benzer desenleriyle karikatürün resmin içinden çıkışına da öncülük etmişler bir şekilde...

Karikatürün ülke olarak ilk vatanı İngiltere gibi gözükmektedir... Zira 18. yüzyılda 4 İngiliz sanatçı bugünkü karikatürlere pek benzemese de, karikatüre yakın abartılmış çizgilerle tanıştırıyorlar bizi... Şimdi karikatüre giderek daha da yakınlaşan karikatürün bu ilk dörtlüsünü sayalım: **Hogarth** (1697-1764), **Rowlandson** (1756-1827), **James Gillry** (1757-1815), **Cruikshank** (1792-1878)...

Peki bu 4 İngiliz neler çizmiş?.. Genellikle insan figürü konu alınmış ve resme yakın bu çizimlerde o zamana dek alışılmadık abartmalar yapılmış... İşte zaten bu abartmalar onları resimden karikatüre doğru bir yolculuğa çıkarmış bir yerde...

19. yüzyıl başlarında karikatürün bir yerde mayasını yoğuran Fransa'ya göz attığımızda da aynen İngiltere'deki gibi aslen ressam olan bazı isimlere rastlıyoruz... Bunlar; **Gavarni, Daumier, Grandville, Henri Monnier** gibi isimlerdir ki bunların içerisinde karikatüre en çok yaklaşan isim **Daumier**'dir...

1808-1879 yılları arasında yaşamış olan **Daumier**, Fransa'da karikatürü yaratan ilk isimlerden biridir... **"Kara Mizah"**ın temelleri de bu dönemde ilk kez Fransa'da atılmış sayılabilir...

Yıl: 1830'dur ve Fransa'da **Charles Philippon** adında bir desinatör-gazeteci yapacağını yapar!.. **"La Caricature"** adlı bir karikatür dergisi çıkarır... İşte size ilk karikatür dergisi!.. Yani aslında karikatürde gerçek anlamda her şey 1830'da başlar... Modern karikatüre doğru sürecek olan yolculuğun ilk gerçek durağı 1830'daki bu dergidir... **"La Caricature"**de küçük bir kadro vardır... Derginin kadrosunu; **Daumier, Grandville, Raffet, Monnier, Travies, Gavarni** gibi çizerler oluşturur...

1832 yılına gelindiğinde **Charles Philippon** bu derginin tutmasıyla birlikte cesaret bulup ikinci bir dergi çıkarır... **"Charivari"** adlı bu dergi de (Fransızca'da; gürültü-patırtı anlamındadır) **"La Caricature"** gibi büyük bir ilgi görür ve beğenilir... Ancak bu iki dergiyi beğenmeyenler de vardır!.. Bunlar daha çok sarayda yaşayanlardır!.. Örneğin imparator **Louis Philippe** gibileri!.. Tıpkı daha sonra aynı şeyleri yapacak bizdeki **Abdülhamit** benzeri gibi!.. Bizim sultan da aslında kendine bu Fransız imparatorunu örnek alıp bu tarihlerden yaklaşık 40 yıl kadar sonra aynı şeyleri yapmıştır.

İmparator Philippe hazretleri, karikatüre bu kadar yeter diyerek, 1835'te bir yasa çıkarır... Bu yasa **"siyasal güldürü"**yü yasaklar!.. **"La Caricature"** bu yasaya boyun eğer ve kapanır... **"Charivari"** ise siyasal çizgisini bırakıp sosyal çizgiye geçer ve 13 yıl daha yaşar... Bu yasaklar Fransa'da 18 yıl daha kalmış ve ancak o tarihten sonra yeniden siyasal karikatüre dönüş yapılabilmiştir...

Fransızların getirdiği ve oturttuğu karikatür dergiciliği onların yakın takipçisi olan İngilizleri de etkilemiş ve İngilizler de 1841'de **Punch** adlı dergileri yayınlarlar. (Bazı kaynaklarda; 1842'de çıkmış gözükür.) **Punch**, İngilizlerin en uzun ömürlü dergisi olmasının ötesinde İngiliz karikatürünün kök salmasına da öncülük etmiş bir dergidir... **Punch**, hiçbir dergide görülmeyecek bir uzunlukta ömre sahip olmuş, 1.5 yüzyıla varan bir dönem içerisinde İngiltere'de adeta bir okul olmuştur.

diğer ülkelere de bir göz atarsak; Almanların 1844'te çıkarttığı **"Fliegende Blatter"**i, İtalyanların 1847'de çıkarttığı **"Fischietto"**yu, Avusturyalıların 1857'de çıkarttığı **"Figaro"**yu ve aynı tarihlerde Amerikalıların çıkarttığı **"Happers Weekly"**i sayabiliriz. Demek ki 1850'li yıllar tüm dünyada karikatür dergiciliğinin temellerinin atıldığı, bu tür dergilerin yayılıp patladığı yıllardır...

Sevgili KARİKATÜR dergisi dostları; karikatür tarihindeki yolculuğumuz bu aylık buraya kadar... Gelecek ayki sayımızda kaldığımız yerden yolculuğumuza devam edeceğiz, gelecek aya dek GÜLEKALIN!..

BİZLER HACIBEKTAŞ'TAYIZ!..

Sevgili dostlar, Karikatürcüler Derneği'nden bir grup arkadaşımızla birlikte 16-18 Ağustos tarihlerinde bizler Hacıbektaş'ta Hacı Bektaş-ı Veli törenlerinde olacağız... Ne demişti Hacı Bektaş-ı Veli: "Dervişlik hırkada, taçta değildir / Hararet nardadır, saçta değildir / Her ne arar isen kendinde ara / Kudüs'te Mekke'de Hac'da değildir..." Hiçbir şeyi Kudüs'te, Mekke'de, Hac'da aramayan biz mizahçılar Bektaşi'ye gönülden sevgilerimizi yolluyoruz... (C.D.)

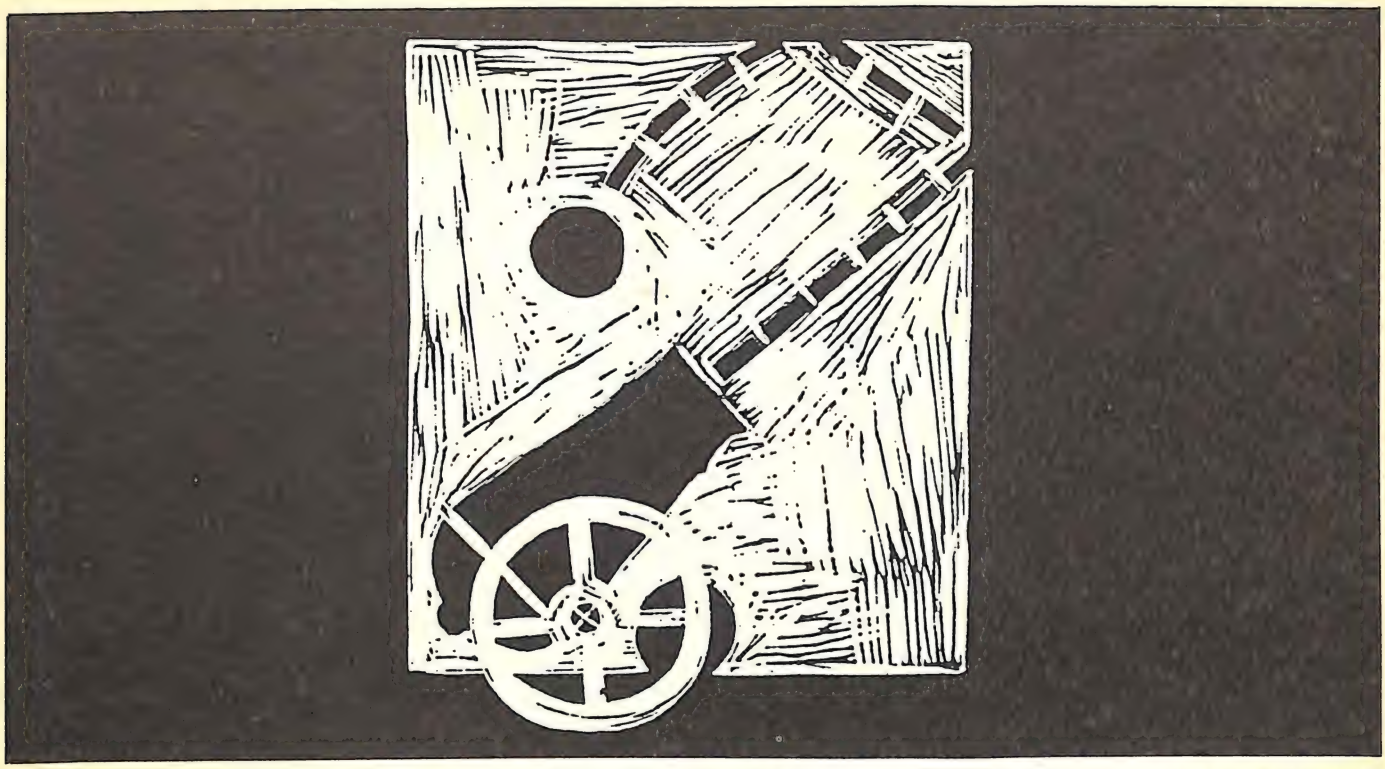

PAOLO PERİNİ/İTALYA

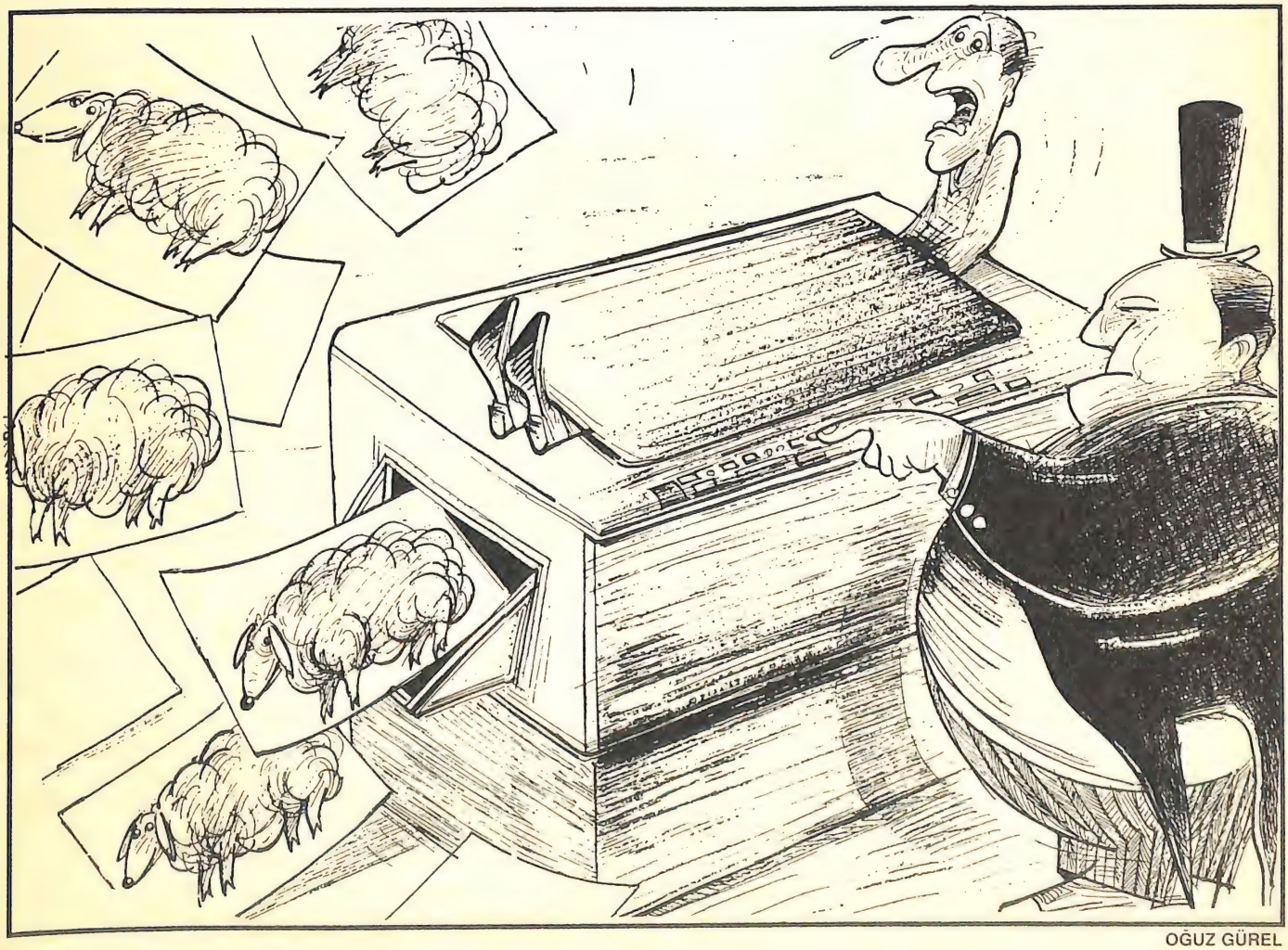

OĞUZ GÜREL

KARİKATÜR DERGİSİ

100 SAYI ANISINA

METİN PEKER

"KARİKATÜR" 100. SAYIYA ULAŞMIŞSA YAZAN VE ÇİZENLERİN KATKISI HİÇ TARTIŞILMAZ ANCAK ONLARIN BİR ARAYA GELMESİNDEKİ SENTEZİN MİMARI METİN PEKER OLMUŞTUR. DERGİNİN ÇIKMASINDA EN ÖNEMLİ FAKTÖR OLDU. YÜKSELİŞİNİ DERNEK YÖNETİMİNDE EN UÇLARA ÇIKARAK SÜRDÜRDÜ 7 KEZ GELDİ HİÇ GİTMEDİ KAZANILAN PARALARI YENİ YATIRIMLAR İÇİN KULLANDI. ÜSTÜN HİZMETLERİNİN ANISINA İSTANBULLU ÇİZERLER ONA PLAKET BİLE VERDİ. ANCAK İÇERİĞİ HAKKINDA ŞAİBELİ YORUMLAR OLDU. STRES VE KOŞUŞTURMALARININ SONU ONU GÜLHANEDE BY PASSA GÖTÜRDÜ.

BÜLENT OKUTAN

DERGİ ÇIKARKEN YAZARLIK GÖREVİNİ ÜSTLENDİ. YAZDIĞI YAZILAR İSTANBUL'A KÖPRÜ OLACAKTI Kİ KİTAP HALİNE GETİRDİ. YAZAMAYINCA ÇİZDİ. ÇİZEMEYİNCE ŞARKI SÖYLEDİ BAŞINDAN BERİ DERGİNİN DAHA LİBERAL BİR YAPILANMA İLE BAYİLERDE SATILIR HALE GELMESİNİ SAVUNDU. DERGİ DEN PARA KAZANAMAYINCA EMEKLİ OLUP KENDİNİ EV İŞLERİNE VERDİ MAHALLİ GAZETELERDE BOĞAZI TOKLUĞU ÇALIŞTI. YAKINLARI DAHİL KİMSE ONUN HANGİ HOCANIN TORUNU OLDUĞUNU BİLMİYOR.

ALİ FL
SÜER

8 YIL BOYU
HAYATINDA
LARLA BOĞ
DAN 1 EVLİ
3 DEPREM
GEÇTİ. SON
İRTİCANIN G
PURSAKLAR
BULDU. RES
NİN ŞİMDİLİ
SAYILMADIĞ
ZAMAN ZA
KIRAAT DE
GİREN HOCA
LERİ ONUN
UĞRAŞTIĞIN
BİLMİYORLA
ATOLYESİNE
ÇİKLERİNE
DÖĞME ÇİZ

...AT

...NCA ÖZEL
...Kİ DALGA-
...ŞTU. BAŞIN
...İK 2 SEL
...FELAKETİ
...UNDA KENDİNİ
...ÖBEĞİ OLAN
...'LİSESİNDE
...İM DERSLERİ.
...Z GÜNAH
...I BU LİSEDE
...MAN KURAN
...RSLERİNE DE
...NIN ÖĞRENCİ-
...KARİKATÜRLE
...KESİNLİKLE
...R. BİLSELER
...GELİP GÖBE-
...KARİKATÜR VE
...DİRİLER.

CUMHUR GAZİOĞLU

"KARİKATÜR„ YAYIN HAYATINA BAŞLARKEN ARKADAŞLARI ARASINDAKİ FİKİR MÜCADELESİNİ EN ÇOK O YAPTI. HENÜZ VAZGEÇMİŞ DEĞİL. ÇİZDİĞİ ÇİZGİDEN HİÇ AYRILMADI. DERGİDEN PARA KAZANAMADI VE JEOLOGLUĞUNU KULLANARAK ALO ZELZELE HATTINDAN BİR EV ALDI. GÜNLERİNİ KENDİNE HAMSİLİ PİLAV PİŞİRECEK BİRİNİ BEKLEYEREK GEÇİRMEKTE, ÜTÜ, ÇAMAŞIR BULAŞIK KURSLARI VERMEKTE DİR. GENETİK LAZ MİZAHI, ONU NASREDDİN HOCANIN TORUNU OLARAK TARİHE YAZDI.

MURAT ÖZMENEK

DERGİ ÇIKARKEN BEKARDI YİNE BEKAR. ANCAK TADINI ÇIKARANLARDAN. DERGİDEN KAZANAMADIĞI PARALARLA BATIKENT DE EV SAHİBİ OLDU. DAYADI, DÖŞEDİ. MURATIN YÖNETİMİNDE DERGİ PEK YAKINDA TÜRKİYENİN GÜNLÜK ÇIKAN İLK MİZAH DERGİSİ OLURSA ŞAŞIRMAYIN. ZİRA PEKER, TÜM MONTAJ İŞLERİNİ ONA YAPTIRIYOR. ONUN BU PERFORMANSI TÜM DOSTLARINI ŞAŞIRTIYOR. DERGİ MÜLKİYELİLER, GAZİNO VE EV DÖRTGENİNE BİRDE İŞ YERİ EKLENİNCE KARİKATÜR ÇİZMEYE YETİŞEMİYOR.

SAİT MUNZUR

DERGİNİN İLK YAZI İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜNE GELİNCE YAZANLARI VE ÇİZENLERİ ELEŞTİRMEYE BAŞLADI. BU DERGİ 10 SAYI ÇIKSIN BEN ÇİZMEYİ BIRAKIRIM DEDİ İYİ Kİ BIRAKMAMIŞ BU YIL OSKAR 2. LİĞİNİ ALIP BİR İLKE İMZA ATTI. DERGİ İSE 100 SAYI ÇIKTI. EN MUHALİF EN AÇIKSÖZLÜ MUNZUR BİR ADAM OLARAK YERİNİ ALDI. UNLU MANUL SATICILIĞI, BASIM İŞLERİ, İNTERNET KAFE İŞLETMESİ HIRDAVATÇILIK YAPTI. DERNEĞE AYDA YILDA BİR UĞRADI. AMA ÇİZMEKTEN VAZGEÇMEDİ. NEYSE Kİ BU YIL SEMERESİNİ GÖRDÜ.

...993 NİSANI
...RİKATÜR
...AYATINDA

ANKARA 7.7.2001

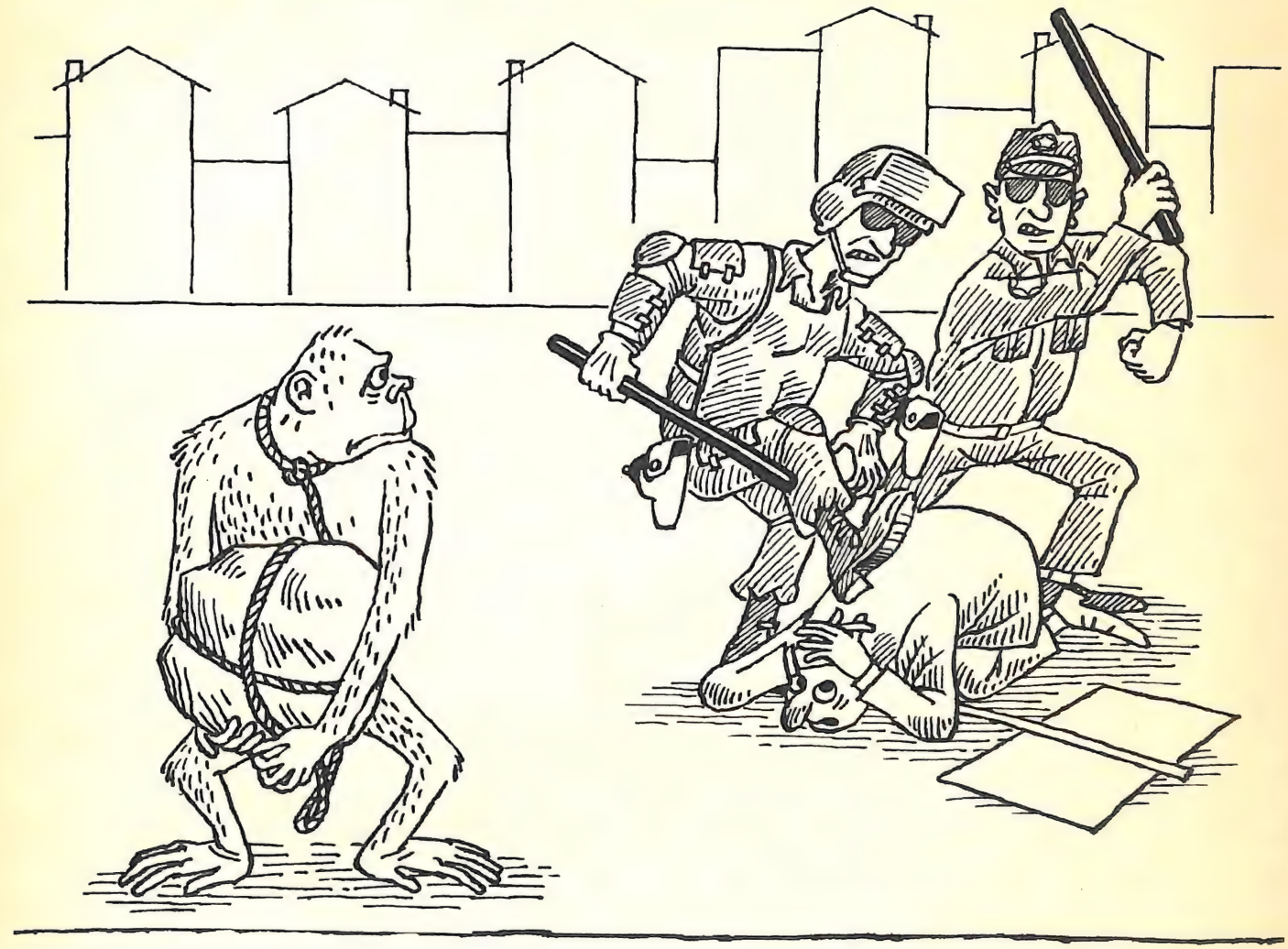

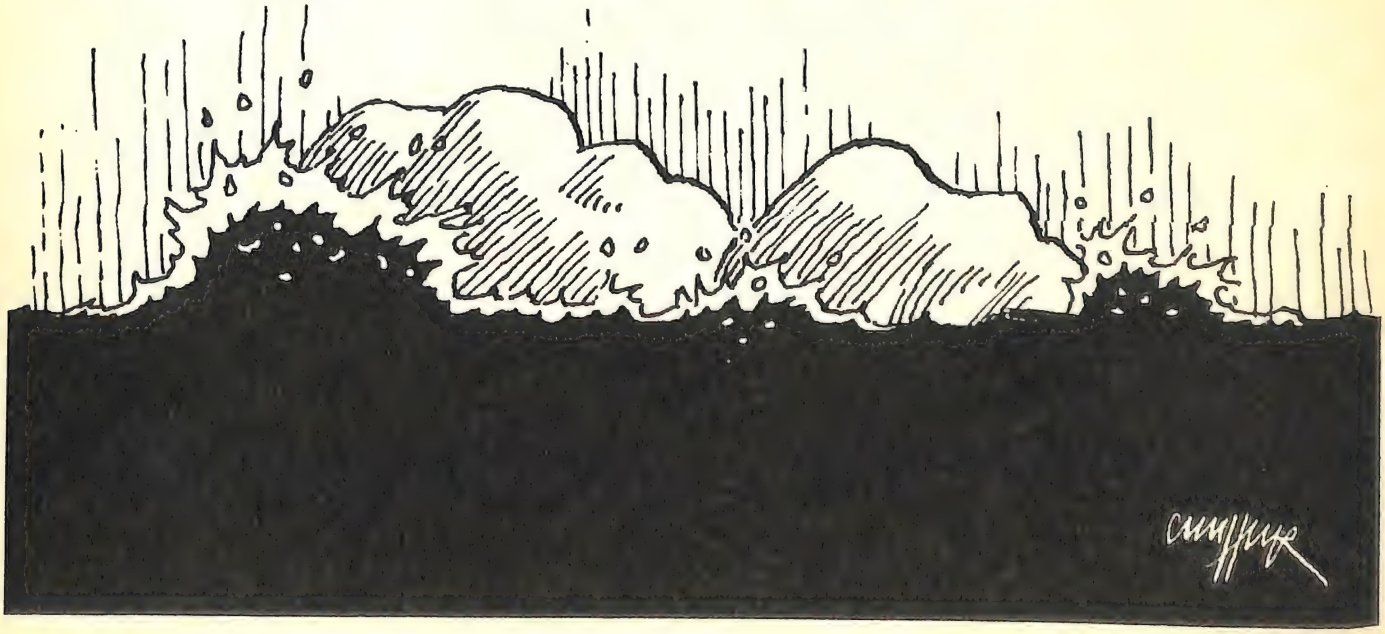

CUMHUR GAZİOĞLU

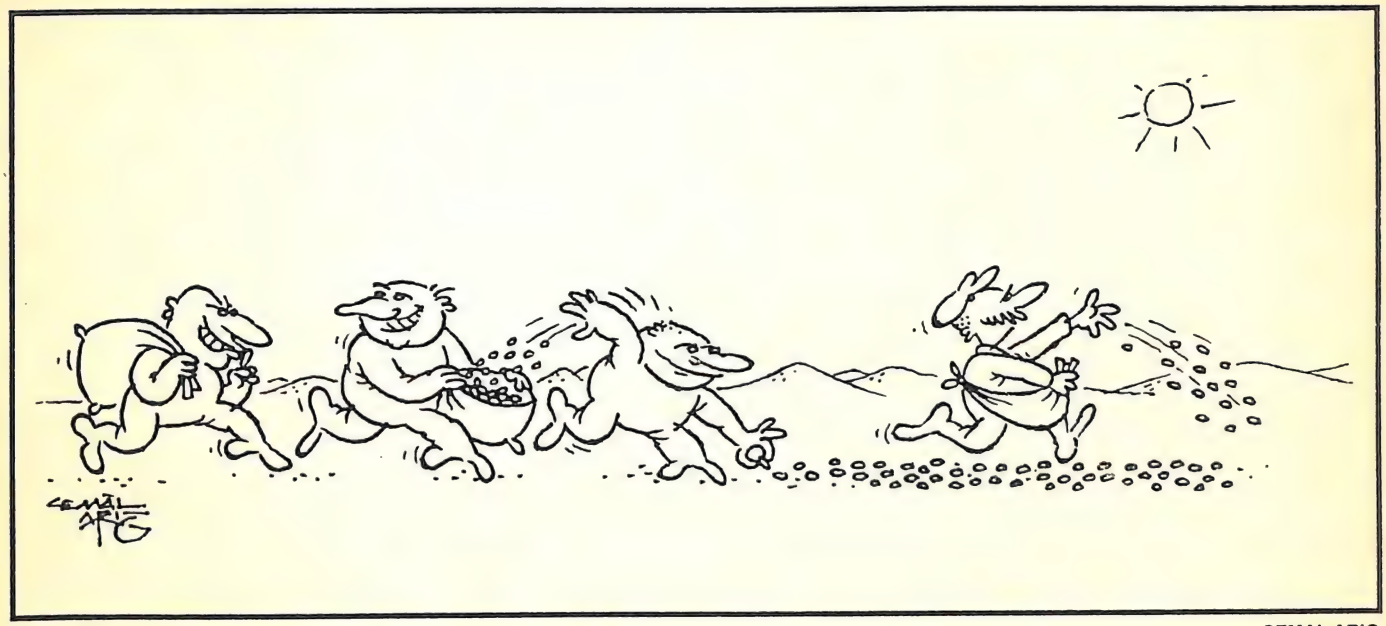

CEMAL ARIG

MURAT SAYIN

KARİKATÜRİST ANEKDOTLARI

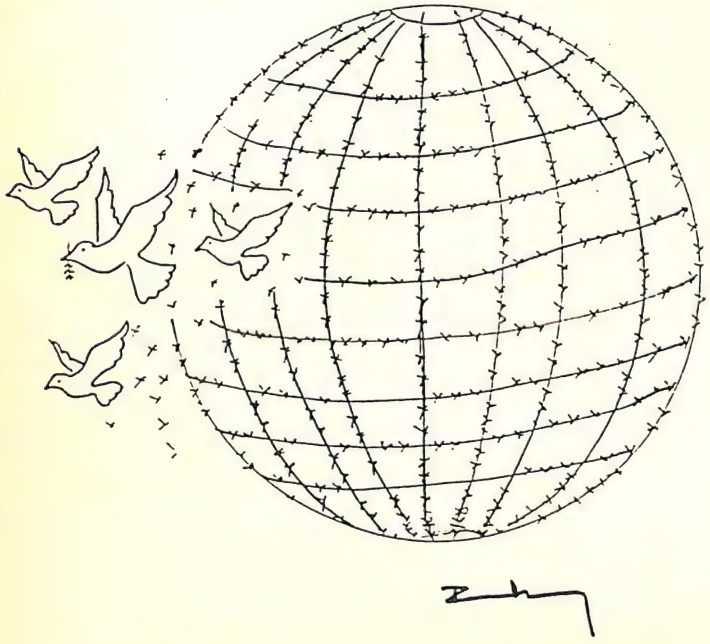

BURHAN ÖZOYAL

CEM KENAN ÖNGÜ

YENER ÇAKMAK

VALİ OLAN KARİKATÜRİST

1949 yılında Yozgat ilinin çok yoksul bir köyü olan Akbucak'ta dünyaya gelmiş olan Refik Öztürk; altısı ölmüş, yedisi sağ çocuklu bir çiftçi ailesinin dördüncü evladıdır.

İlkokulu köyünde, ortaokulu Sorgun ilçesinde ve liseyi Yozgat'ta bitiren Refik Öztürk, daha sonra İstanbul'a gelerek Hukuk Fakültesi'ne devam etmiş ve bu arada gazetelerde ressam-karikatürist olarak çalışmaya başlamıştır.

Karikatüristler derneğinin ilk üyeleri arasında yer alan Refik Öztürk'ün karikatürleri ilk olarak Milliyet gazetesinde yayımlandı. Daha sonra birçok mizah dergisine karikatür çizdi. 1973 yılında Spor Yazarları Derneği'nin yıllık yarışmasında karikatür dalında ikinci oldu.

Öğrenim hayatı sırasında gazetede karikatürist olarak çalışarak geçimini sağlayan Refik Öztürk, öğrenimini tamamladıktan sonra karikatür çizmeyi bıraktı. Kendisiyle büyük bir tesadüf sonucu İstanbul Karikatüristler Derneği'nde karşılaştık. (1995'te); öğrendik ki Bolu Valisi olmuş.

Eski karikatürist arkadaşımıza Valilik görevinde başarılar dileriz.

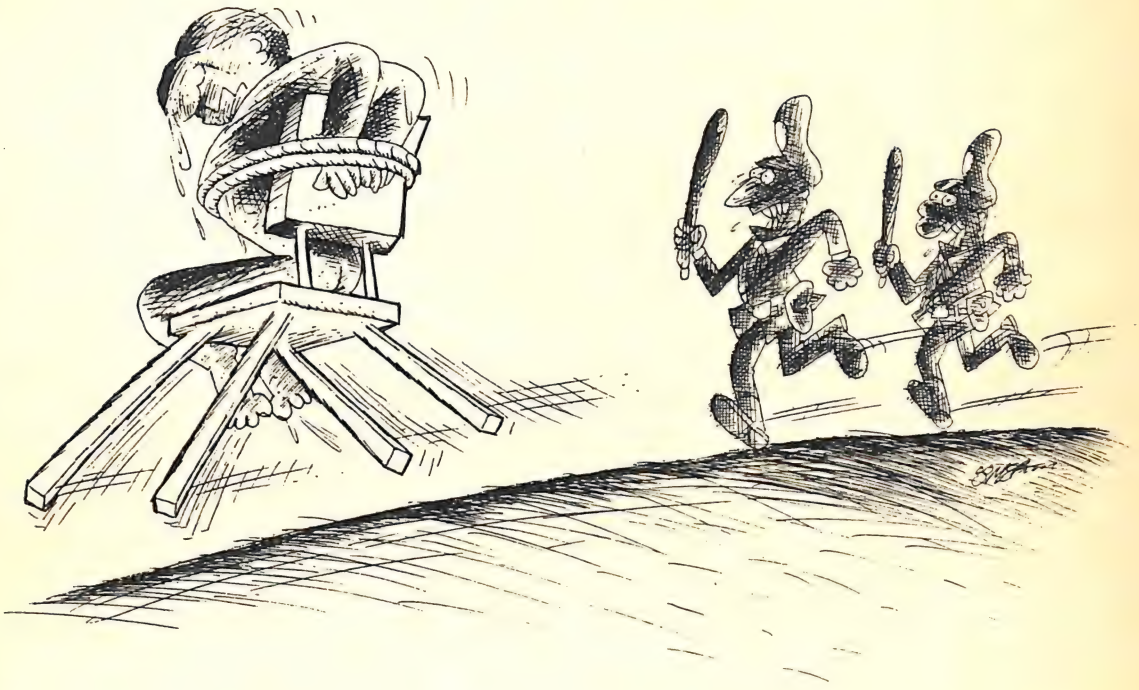

ÖMER ÇAM

SEMIH POROY

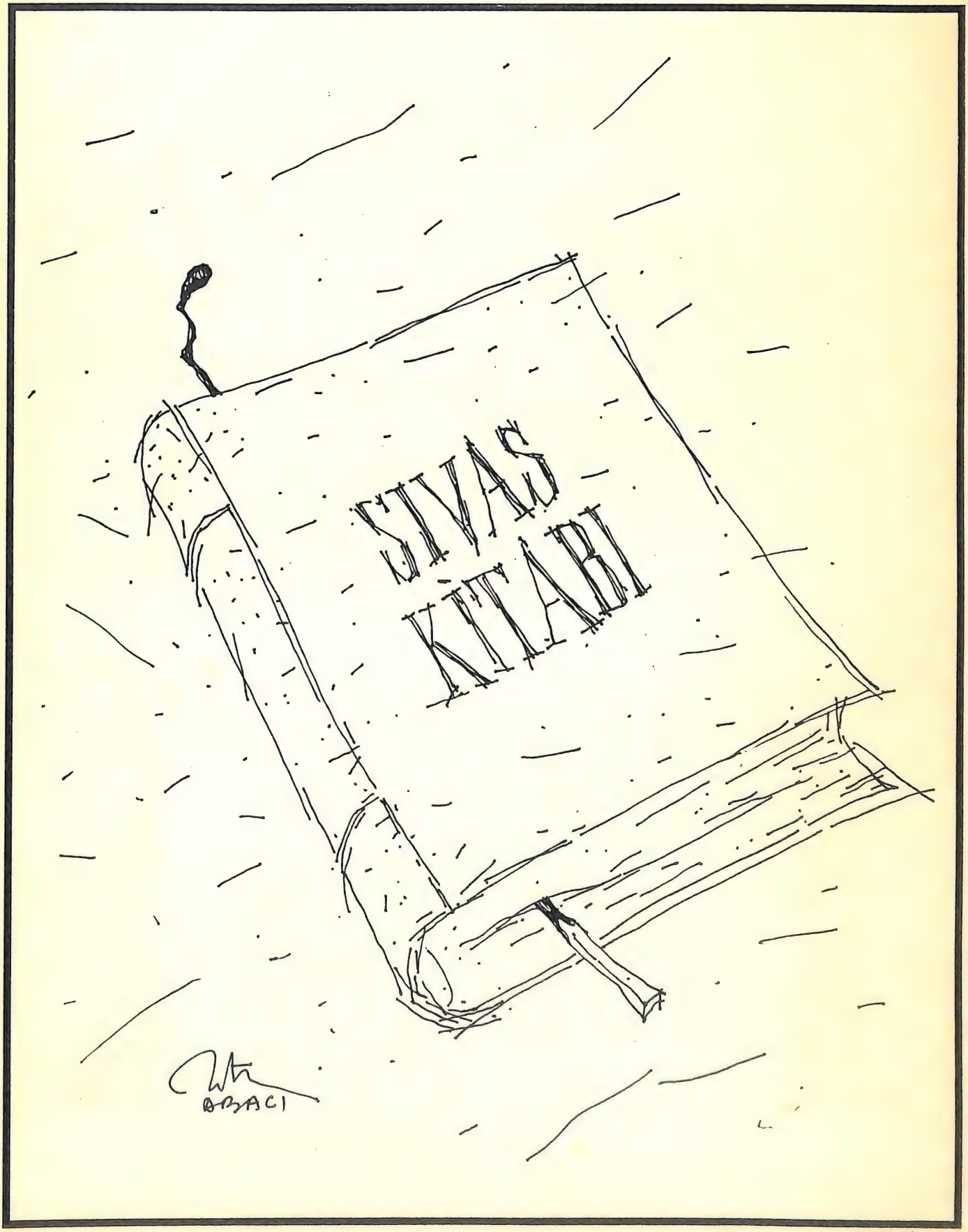

NECATİ ABACI

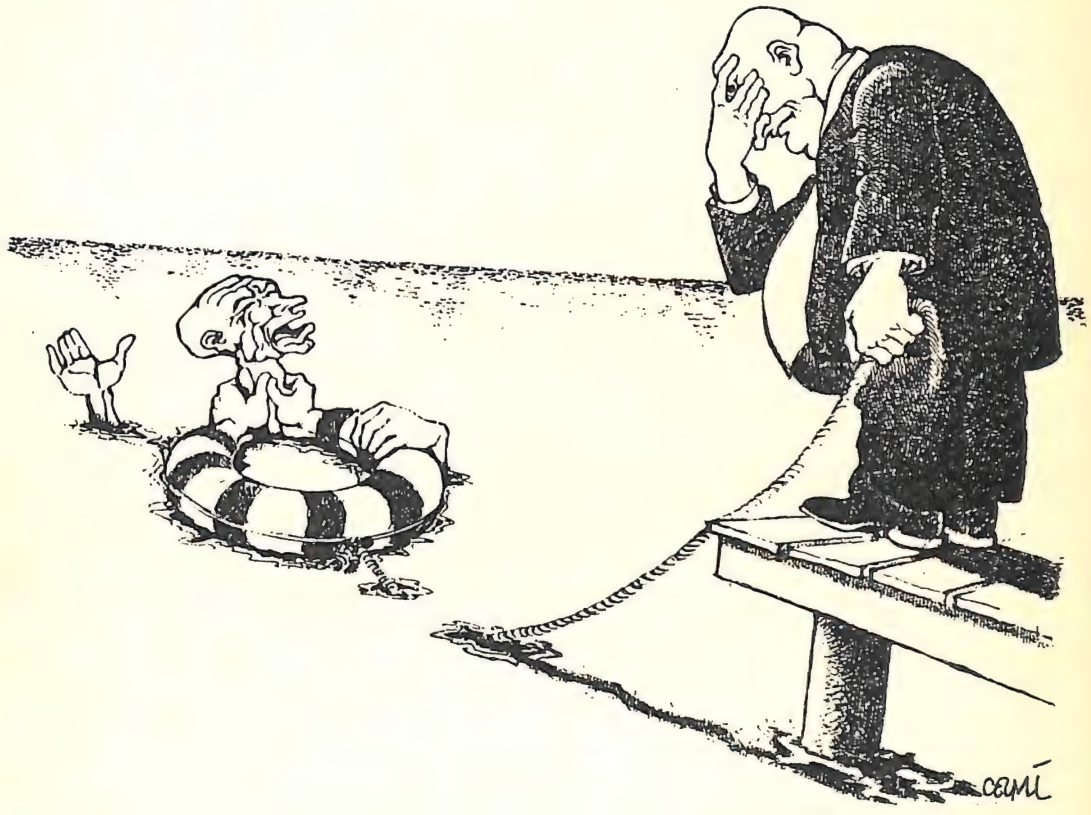

CEZMİ ERMİŞ

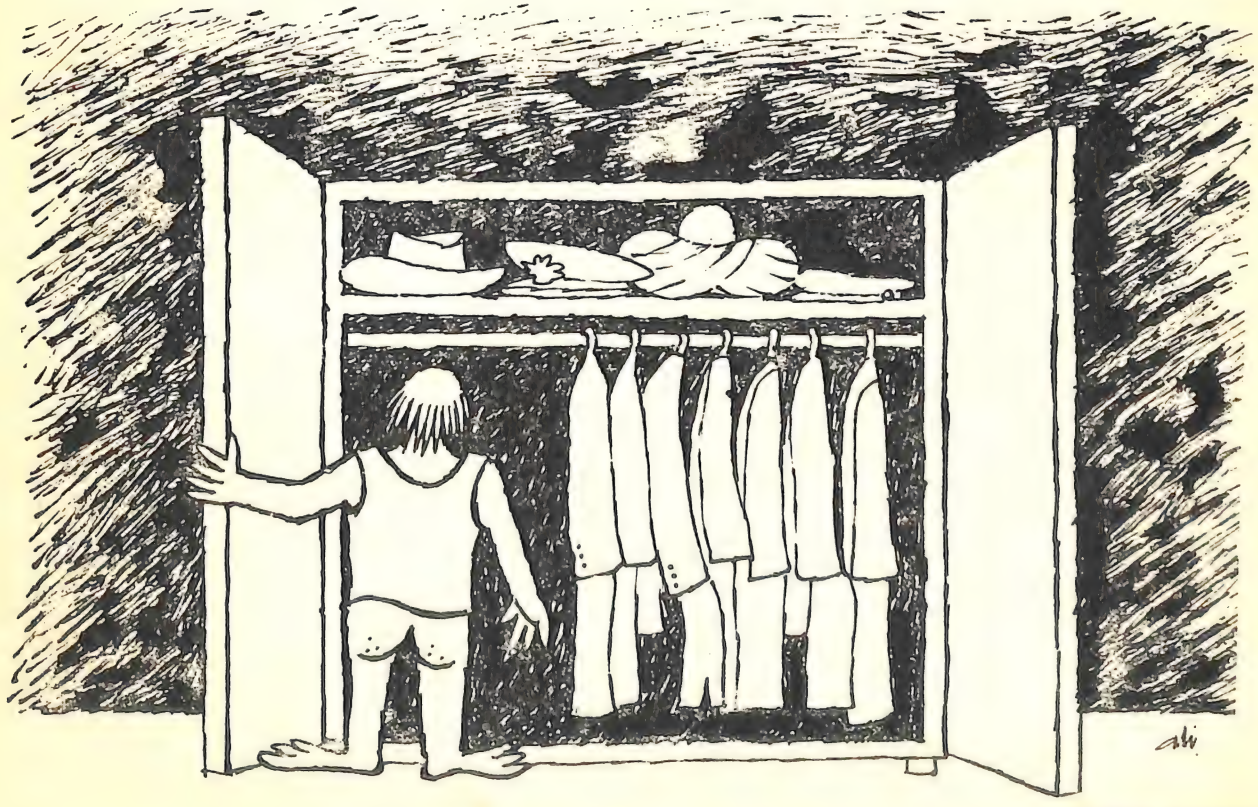

ALİ HERKÜL ÇELİKKOL

KARİKATÜRKÜCÜ

Bülent Okutan

AÇILIMI ŞART OLSUN

IMF, FBI, UFO, CNN, BJK, MTA, TJK, TZDK, ASİAD, OSTİM, AŞTİ, TCK, TDK, TEAŞ, DSP, YDÜ, ODTÜ, SSK, APK vs. vs. Anlayabilirseniz anlayın bu kısaltmaları şayet açılımı yoksa. Hangi vakıftır, hangi dernektir, hangi kurum veya hangi partidir?

Otomotiv sanayindeki teknolojik gelişmelere geçmeden, bu konuda insanımızın kafası karıştığı için gündeme getirilmesi zaruri bir hal aldı. Bu yüzden önünüze milyonlarca kısaltma çıkabilir ve gerçekten sizi değişik bir açılmaya götürebilir. Sevgili karikatürcü dostum Seçkin Temur ile otomobile bindik bir yere gidiyoruz. Bizim balatalar eskimiş haberimiz yok. Tam kavşağa yaklaşırken fren yaptım tutmadı. Neyse ki öndeki araca bir karış kala durabildim. Yanımdaki mercedesli bey burnunu şişirip, dudaklarını gerip bana manalı gözlerle baktı. Eminim içinden şöyle dedi: "Yav teknolojik gelişmelerden bihaber iseniz binmeyin şu gevur icadına."

Otomotiv sanayiindeki gelişmeler, sınır tanımazken borç, harç aldığınız 92 model röno'nun buna ayak uydurmasını beklemeyiniz. Frenleriniz de ABS değilse yetişemezsiniz. ABS ne diye sorarsanız vallahi bilmiyorum. iyi bir sistem hepsi o kadar, açılımı yok.

Efendim bu konudaki ülkelerin geçen yıl biraraya gelerek yarıştıklarını biliyor muydunuz? Seçkin Temur da bilmiyormuş. Seyahatimiz boyunca o fıkrayı ona da anlattım. Şimdi biliyor.

Fıkramız bu yarışmanın yapıldığı bir batı Avrupa ülkesinde geçiyor. Çeşitli ülkelere mensup ve otomobil freni konusunda uzmanlaşmış firmalar ürünlerini tanıtmak ve dünya piyasasındaki yerlerini almak için kıyasıya yarışacaklarmış. Bu firmalardan biri de bizim Temel'in firmasıymış. Yarışmanın içeriği ise şöyleymiş; Bir kilometrelik otomobil pistinde yarışmacılar sıra ile gelecekler ve bir anda 120 km. sürat yapacaklarmış. Son 30 metrede ise fren yaparak biraz ilerideki tuğla örülü duvara çarpmadan duracaklarmış. En uzun mesafede duran ise fren konusunda uzman ve lider firma olarak birinci olup konan ödülü alacakmış. Yarışmada ilk sırayı Fransız firması almış. Fransız kurallara uyarak otosunu frenlemiş ve duvara 35 cm kalarak güzel bir duruş yapmış. Pilot ve yanındaki inerek freni tanıtmış FBS (yani Fransız fren sistemi) demiş. Alkışlardan sonra ikinci sırada bir Alman varmış. O da otomobile hızını verip duvara 30 m kala fren yapmış ve duvara 42 cm kalarak durmuş. Alkışlarla aracından inmiş yanındaki firma sahibi ile, Deutschland fren sistemi demiş, yani DFS... Alman'ın şampiyon olmasına kesin gözü ile bakılırken, İngiliz yarışmacılar piste çıkmışlar. Yarışma tüm heyecanı ile sürerken İngiliz pilot duvara 75 cm kala durmuş. Mağrur bir eda ile aşağıya inip görevlileri ve izleyenleri selamlamış ve ABS, dünyanın tercih ettiği en güvenilir fren sistemi demiş. Alkışlar, alkışlar ve alkışlar. Sıradaki firma ise Türk'müş ve bizim Temel yarışma kurallarına tümü ile uyarak duvara 30 m. kala frene basmış. Ama gelin görün ki tüm kızaklamasına karşın otomobil duvara hızla vurup delmiş ve biraz ileride durmuş. Pist görevlileri ile yarışma düzenleyicileri otomobilin başına gelmişler geçmiş olsun dilekleri ile Temel'in koluna girip biraz yürütmüşler. Her yer toz dumanmış. Temel şaşkın gözlerle etrafına bakıyormuş. Gazetecilerden biri Temel'e sormuş: "Efendim her şeye rağmen siz de tanıtır mısınız fren sisteminizi kamu oyuna?" Temel ön kısmı hasarlı otoya yaslanıp cevap vermiş: "AFK" Herkes birbirine bakmış. Temel kızmış "Ha uşağum, anlamicak ne vardur. A... Kodimun Frenu."

Seçkin Temur bu fıkraya çok güldü, boncuk gözlerinden yaş geleneke kadar. Geçenlerde adının Faruk bey olduğunu sonradan öğrendiğim bir müzik adamı tıpkı Yeşilçam filmlerinde olduğu gibi bana kart vemişti. "Gel seni Unkapanı'na götüreyim de sahneye çıkarayım" diye, ona da çok gülmüştü. "Bu saatten sonra kestaneyi çizdirmeyin" diye...

Açılım deyince yani bu kodlamalar yapılırken hep bu fıkra aklıma geliyor. Türk siyasi hayatında şu anda 30 küsur parti varmış. Yıllardır gizli siyaset yaparız da şimdi kalkıp bize LDP nedir diye sorsalar şappadak ne olduğunu söyleyebilir miyiz? Açılımı şart olmalı bence... Dernek, kurum, kuruluş, vakıf, parti açılımları olmalı.

Şeriat özentili olduğu için yetkililerden kırmızı kart görerek saha dışına alınan bir siyasi partimizin nur topu gibi iki çocuğu oldu: SP ve AKP. Bunların açılımı yoksa ne olduğunu nasıl anlayacaksınız? SP denince hadi sosyal parti, siyasal parti, selamet parti, sadakat parti, sağ parti, sol parti filan ya AKP neyin nesi? Valla Temel'in fıkrası aklıma geldi de onun için bir açılım şart diyorum.

Geçenlerde yine bir dost toplantısında Anamur Muzcular Derneği diye bir dernek kuracaklarmış bizim güneyli dostlarımız. Bizden dernekler yasası ile ilgili bilgi istediler. Önce adınızı değiştirin dedik... Onlar da bize bizimki hadi neyse, Gümüşhane Örnek Turizm diye bir seyahat acentası kuracaklarmış arkadaşları, ondan bahsettiler, çok güldük.

İyi ki bizim derneğin kısaltması yok. Ya da akıl edememişler. Kar-der, Ka-der, Kari-de gibi. Açılım şarttır efendim. Önce logonuzu hazırlayın yanına harfleri dizin ve altına da açık açık ne olduğunuzu, kim olduğunuzu nereden gelip nereye gittiğinizi yazın. Yazın ki Türk halkı sizi bilsin, tanısın, yoksa karambole gidersiniz de haberiniz bile olmaz.

NURİ BİLGİN

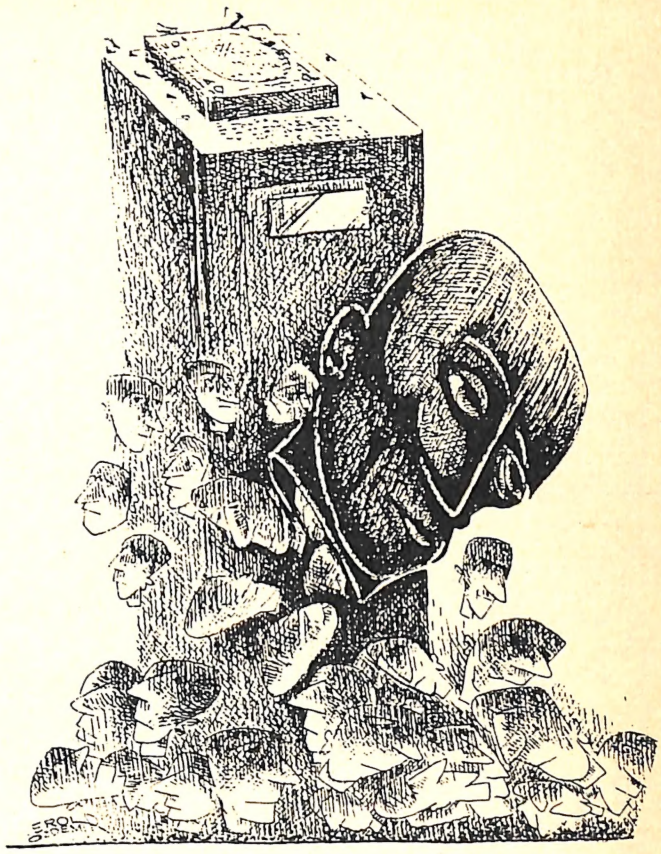

EROL ÖZDEMİR

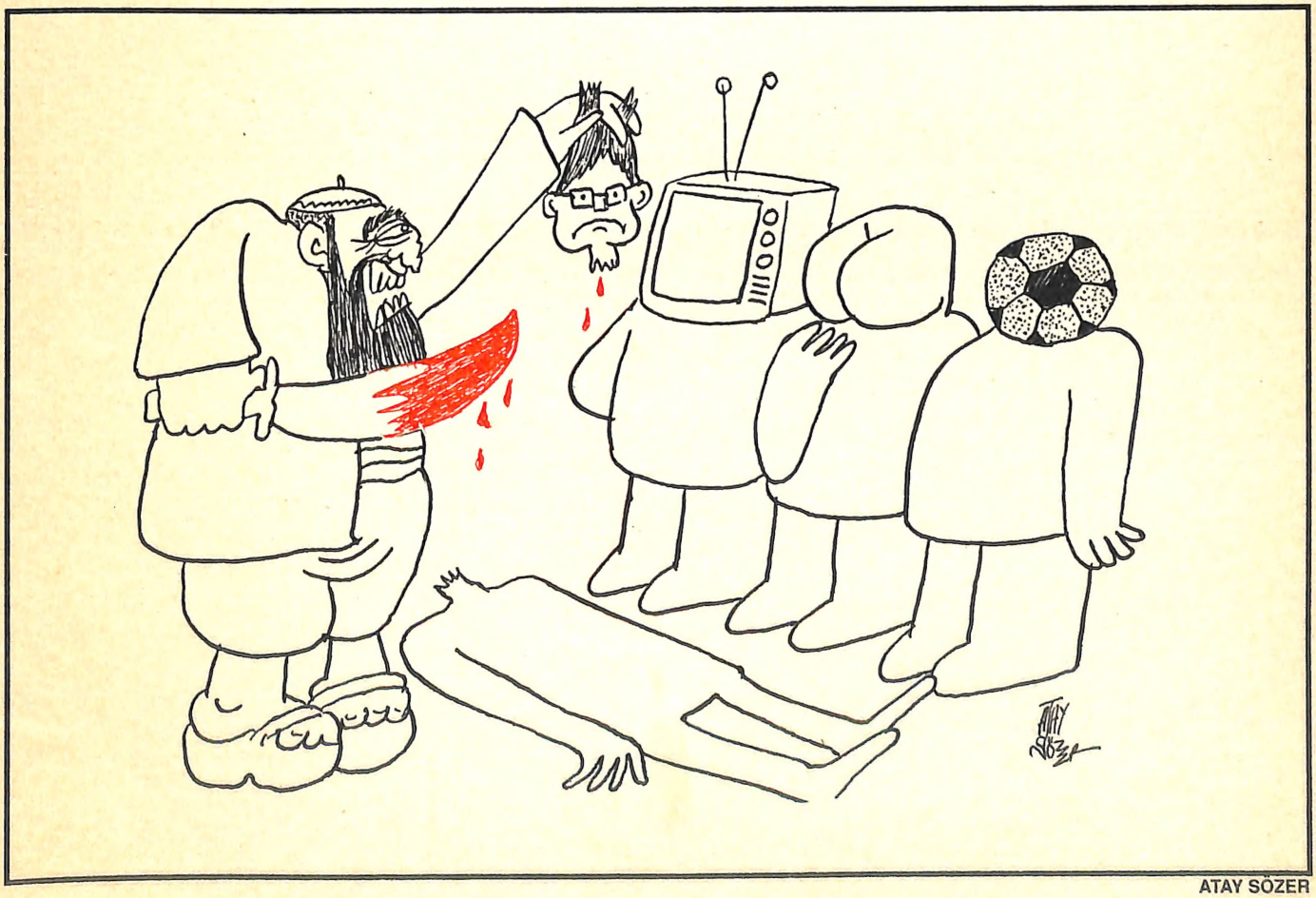

ATAY SÖZER

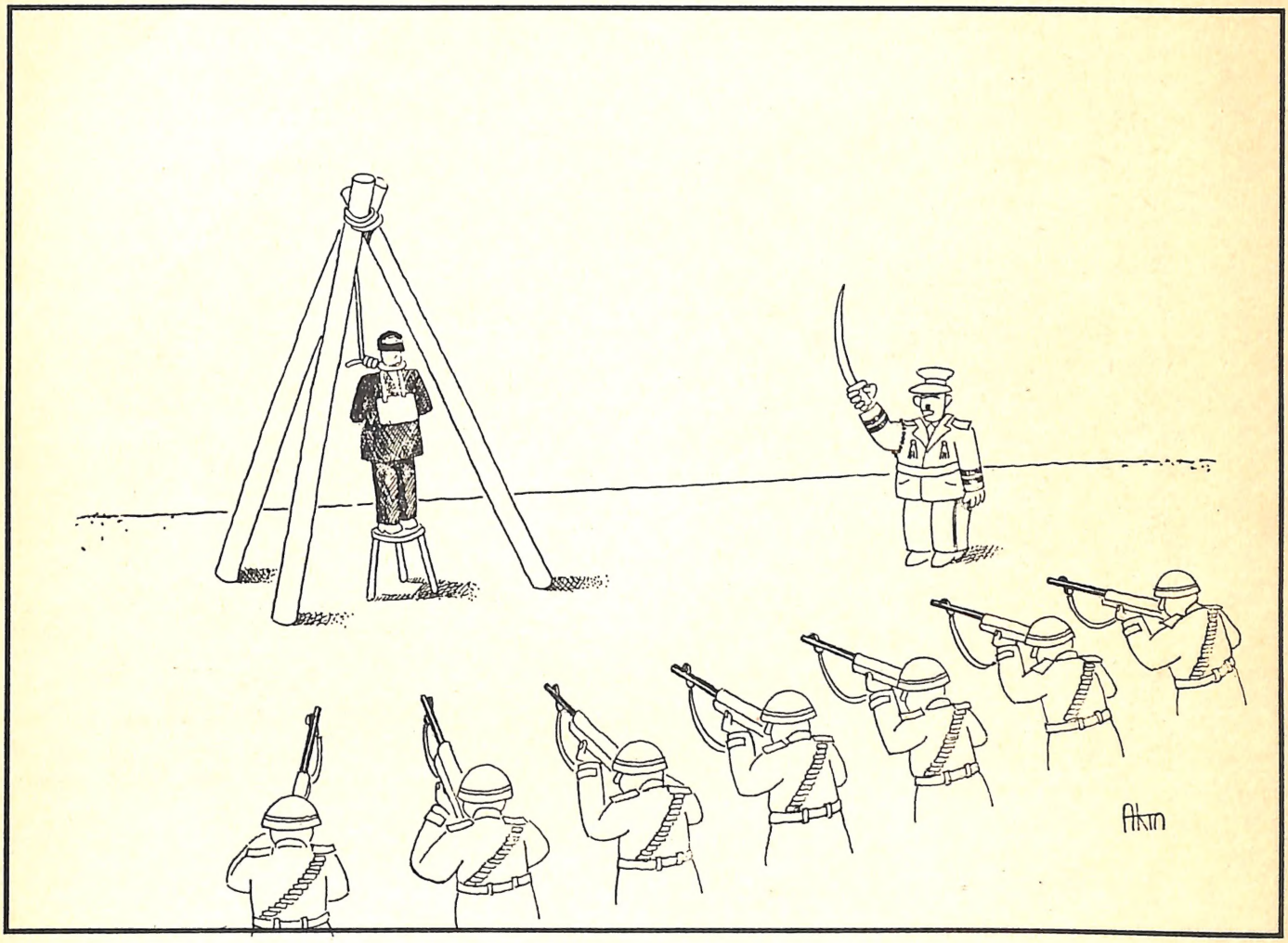

AKIN ÖNDER

GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU — ÇEVREMDEKİLER

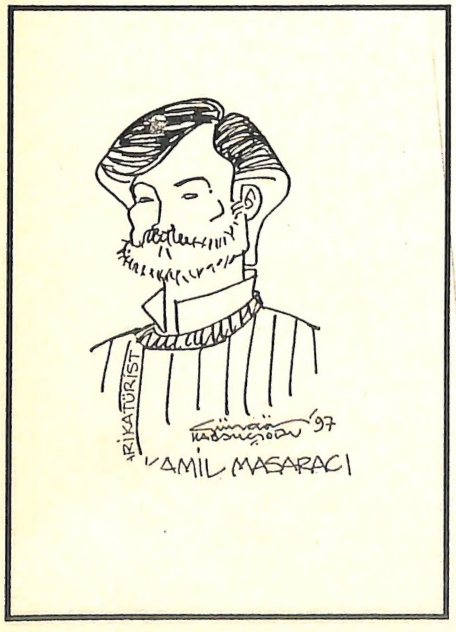

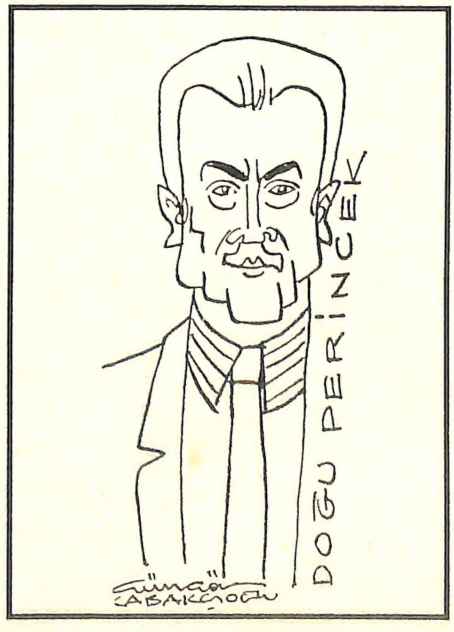

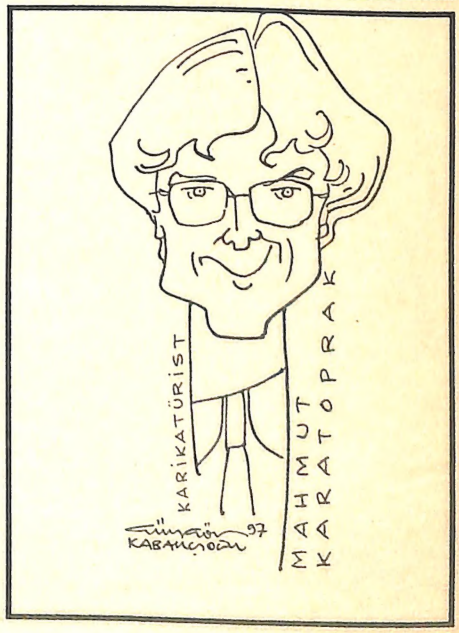

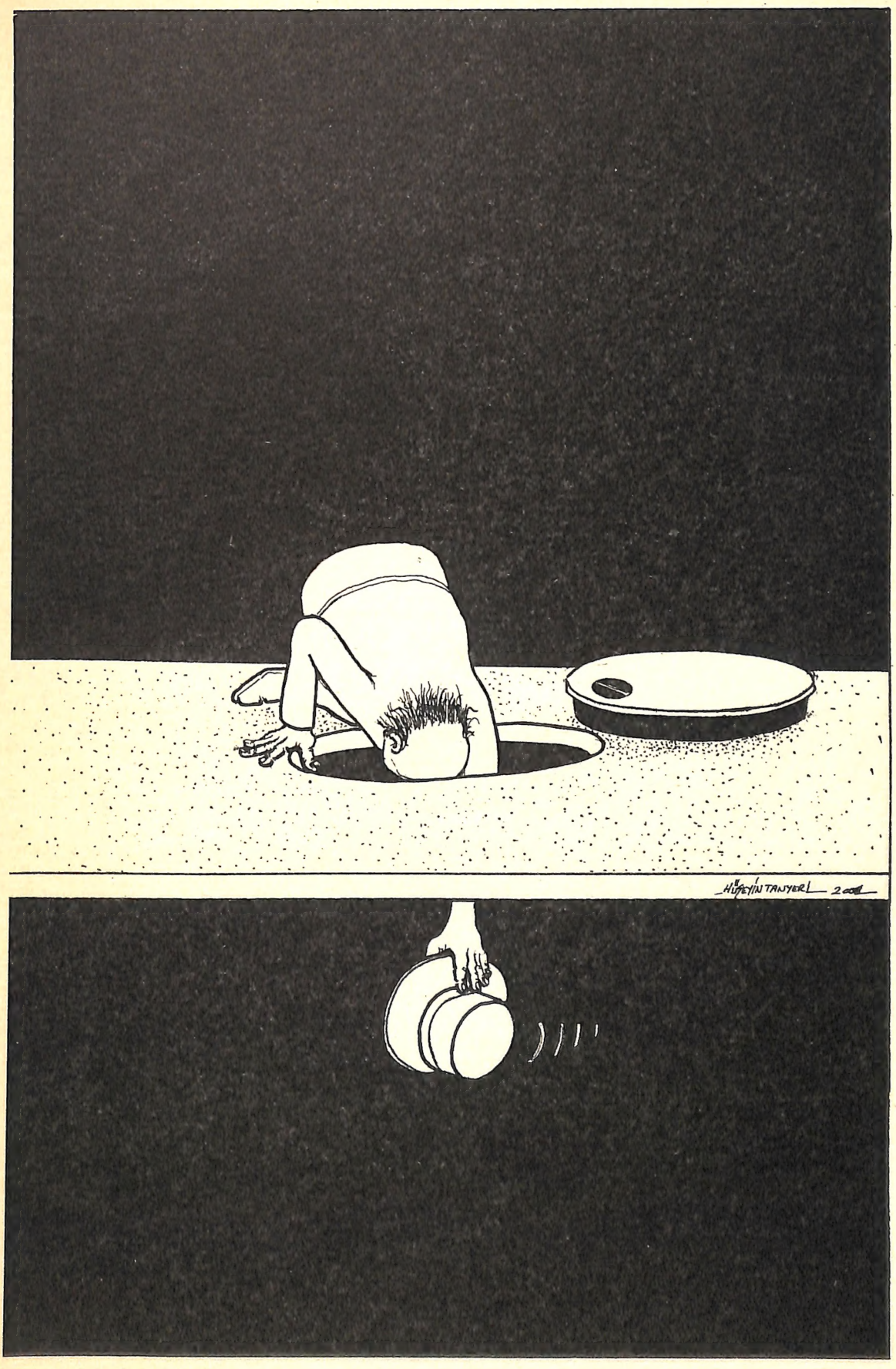
HÜSEYİN TANYERİ 2008

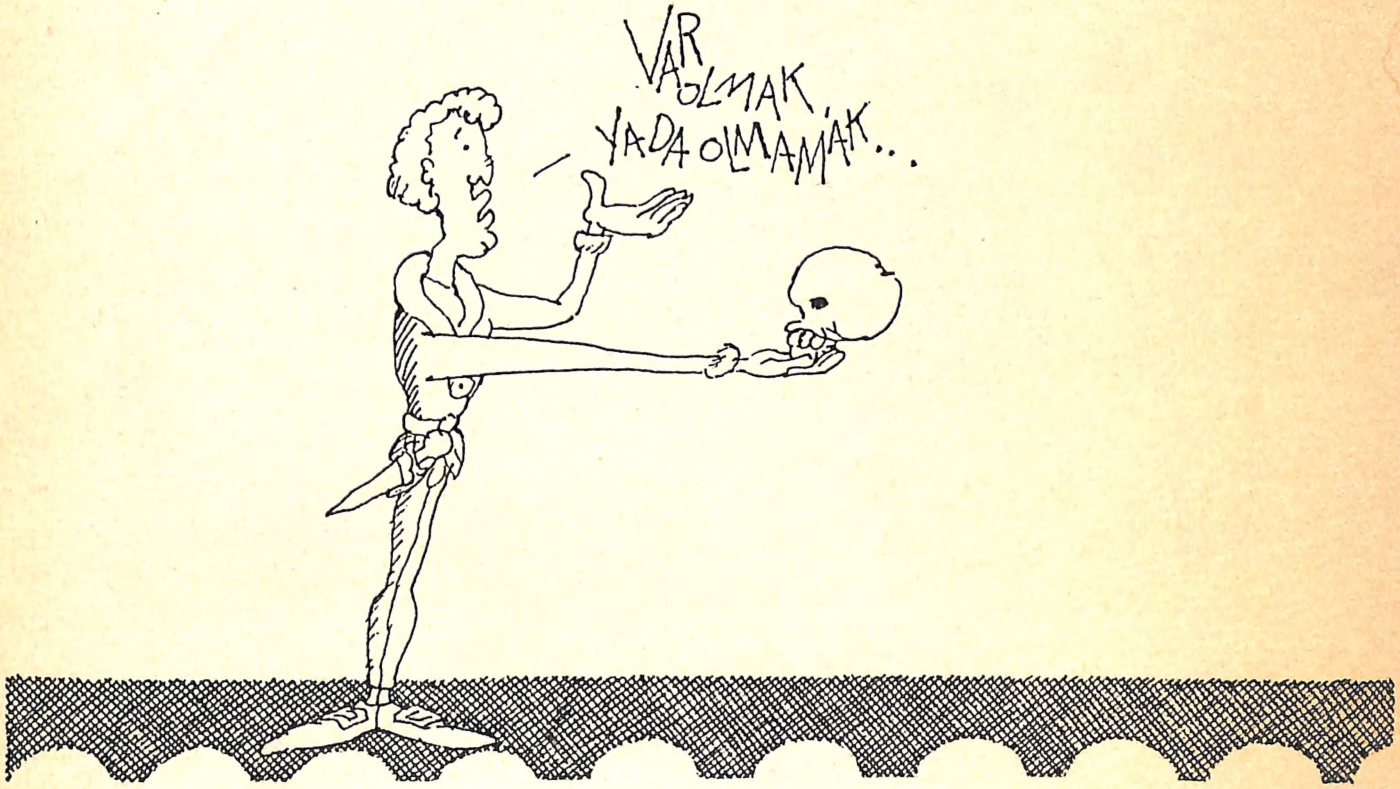

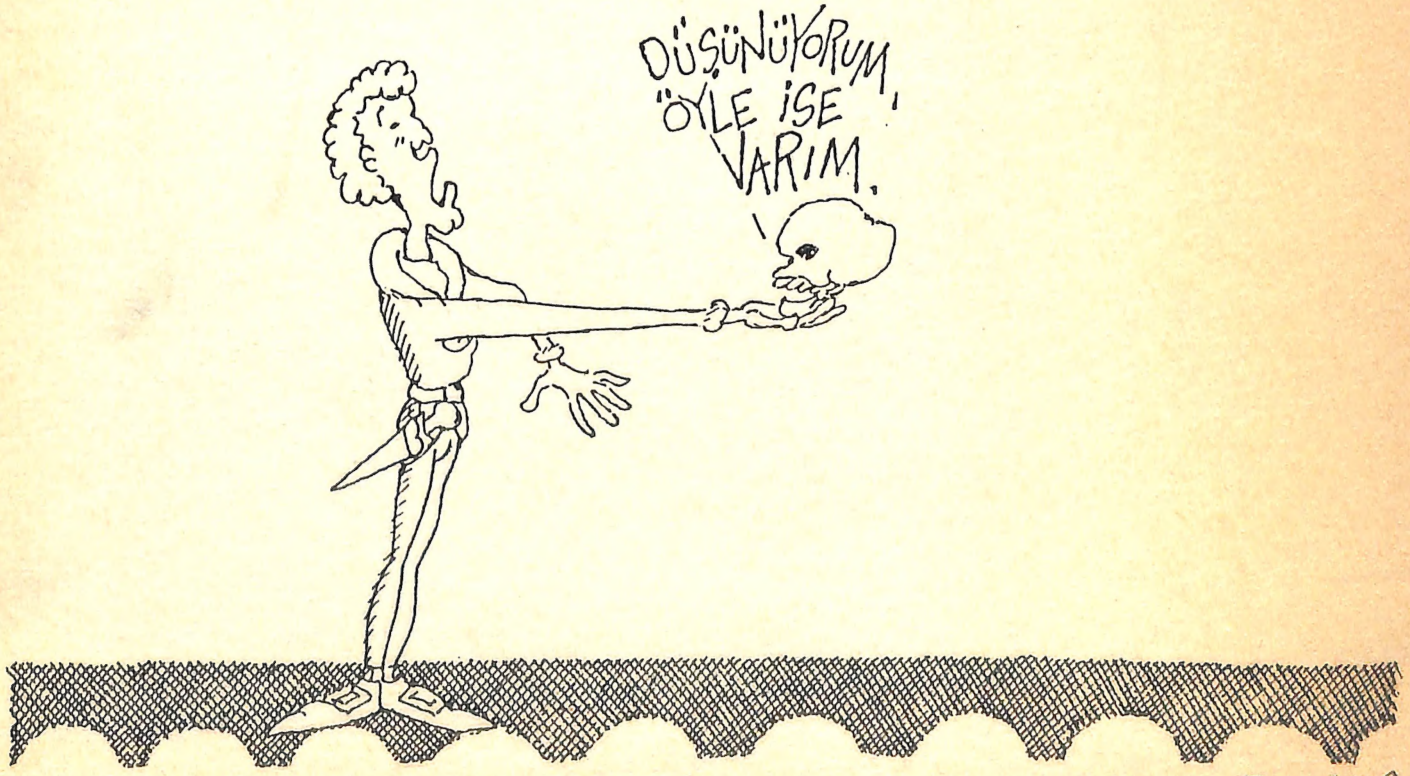

TONGUÇ 2001